

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4
Telefon 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** - Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belföldön: Hittközségeknek és vállalatoknak 500, magánosoknak; egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ek, 180, 95, 50 dinár. 25-15 Penz, 10-6 Dollár.

RABBIK TRAGÉDIÁJA

Az élet naponta rémdramákat produkál. Valamikor könyv kellett, vagy színpad, hogy az emberek valami hátforgongatót kapjanak. Ma már amerre nézünk, mindenfelé rettentő tömeg és egyéni tragédiák játszódnak le. És ha mi boldogabb örömmel irnánk naponta a readingi alkirályi balladákra, mégsem dughatjuk fejünket a homokba, strucc módjára, mert felettünk vijjog a halálmadár és gyilok leselkedik, erkölcsi és valóságos minden sarkon reánk.

De mi a legborzalmasabb: nem csak az élet küzdelmében és forgatagában első sorokban harcoló „frontharoc” zsidó embermilliók életét determinálják a körülötte tomboló harcok, hanem azokét is, akik régebben sárgult fölírások között, csak a szent tudományoknak szentelték életüket.

Most már a rabbikat is egymásután érik a sorstragédiák. Mig egyrésztől, benn a saját pátriájukban, saját egyházi életükben kell megküzdjenek a különböző zsidó irányzatokkal és az ebben megnyilatkozó emésztő harc és tűz fogyasztja életerejüket és öli meg a zsidóságot dolgozó szívüket, másrészt a külvilág világnézeteinek harca peccsételi meg tragikus sorsukat.

A minszki 95 éves gaon olyat követ el, ami talán a templom pusztulása óta nem fordult elő. Ott akkor az Örökkévaló nevével tűzbe vetették magukat a zsidó papok, hogy meghalljanak az Eszméért. Addig most a szovjetország millió kitermelte légkörben, egy rendkívül jámboréletű rabbi kell kinyissa a gázcsapot, mert nem bírta elviselni, hogy leányunokája a templomrom bolók között legyen. A szélsőbaloldal évivitte a nagy rabbi unokáját a másik táborba és meg kellett érnie egy hosszú élet végalkorján, hogy saját unokája, vér a vérből, hús a húsból, égesse el a szent Tant. És az ősz tragikus hős lemond a tulvilági üdvösségről is, mert az életnek ezt a csalódását nem bírta ki. Micsoda antik tragédia ez, modern köntösben. És milyen hallatlan tragikus hős ez a 95 éves rabbi.

A német félmilliónyi zsidóság tömegtragédiája itt játszódik le szemünk előtt és elterelte a zsidó világ figyelmét arról, a talán szintén nagy, vagy nagyobb tragédiáról, amely a szovjetország határokön belül három millió zsidóval játszódik le. Mennyi tizezernyi tragédia, mennyi meghasonlása a zsidó létnek, milyen egetosromló és poklok kapuit döngető hallatlan új Atlantis készült ott, ahol hárommilliónyi zsidó egymásközötti harca dől el egy új társadalmi rendszer determinációjában. Az öregek és fiatalok gigászi harca, ahol legjobban a Tan vérzik, mert arról van szó, hogy létezők-e továbbra is hárommillió zsidó lelkében a zsidó erkölcs, a zsidó lényeg, a zsidó lét legfőbb attribútuma, vagy sem. A világ zsidósága lázasan keresi a kintat a német barna pokolból, legalább 250.000 zsidó szá-

mára. És közben mintha idegen bolygón történe, vivja élet-halálharcát az orosz zsidóság. A minszki főrabbi haláltusája felvillanó fény ebben a pokoli sötétségben, s ennél a fénynél százezernyi eltorzult és ezernyi halálok halálát életükben elszenvedő testvérünk arca kiált mementóként felénk.

Vagy amott a másik: aki templomba igyekszik szombat reggel és egy örült ember tétova tekintetével követi lépteit. Egy lekipásztor, aki kihangsúlyozója, hirdetője egy ország zsidóságának és csak véletlen műve, hogy nem bukik el véresen a zsidó

élet barrikádjain, az ucca porába. Ezt viszont a másik szélsőség termeli ki magából. A legszélsőbb jobboldal, amely nem csak hitet, hanem a hit hordozóit akarja elnémtani ebből az árnyékvilágból.

Világnézetek harcai között ott állanak a frontokon a rabbi és egyrészt saját táborunkban levő egymásközötti harcot kell tompítsák és az összetartást kell hirdessék rendkívül nehéz körülmények között addig kifelé, nem a „vezérkari helyeken”, hanem az első frontsorokban életüket kell hozzák áldozatul azért, mert az emberiség új társadalmi rendekkel kísérletezik.

250.000 németországi zsidó tervszerű kivándorlását készíti elő az angol és amerikai zsidóság

London. A napokban vált ismeretessé az a nagyszabású terv, amelyet még ebben a hónapban fognak megbeszélni az angol és amerikai zsidó vezetőférfiak. Január 15-én Amerikába utaztak Sir Herbert Samuel, Viscount Bearstead és Simon Markus, a „Majestic” hajó fedélzetén. Utazásuk célja, hogy az amerikai zsidó vezérférfiakkal megtárgyalják annak a nagyszabású tervnek végrehajtását, amelynek célja

250.000 zsidó kitelepítése Palesztinába és más országokba.

A terv részletei még nem kerültek nyilvánosságra, de annyi már bizonyos, hogy 3 millió angol fontot akarnak gyűjteni négy év alatt, a terv finanszírozása érdekében.

Az angol lapok nagy részletességgel foglalkoznak a tervvel és a MacDonald féle levélnek első eredményét látják benne.

A „Daily Herald” sikert kíván Sir Herbert Samuelnek az uthoz és hangsúlyozza, hogy Hitlernek meg kellene szüntetni már

a zsidók barbár üldözését. A lap szerint tíz millió fontot akarnak felhozni a terv keresztülvitelére. A „Times” patkányfogóhoz hasonlítja a német helyzetet, ahol a zsidók nem élhetnek, de nem is mehetnek el. A „New-York Times” szerint a német kormány kijelentette volna, hogy a zsidók vagyontukat csak áruk formájában vihetik ki.

A német körök értesülése szerint Simon Marks fogja levezetni a zsidók Palesztinába való vándorlásának akcióját, Bearstead lord egy nemzetközi likvidációs bank létrehozásán fáradozik és Herbert Samuel állana az összakció élén. Dr Schacht birodalmi gazdasági miniszter ellene van a zsidók tömeges kivándorlásának, mert ez gazdasági összeomlásba sodorhatja Németországot. A pánikszerű likvidálás a német üzleti tevékenység katasztrófális csökkenését hozhatja magával.

A kilencvenötéves minszki főrabbi tragikus öngyilkossága

Erősen megrendítő hírt közölnek a palesztinai zsidó lapok, amely Minszkben (Szovjetországi) történt. Az eset következőképpen történt. Minszkben, az ottani kommunista ifjuság „Apikarjész” szövetsége több tüntetést rendezett, többek között behatoltak a templomba, ahol Rubin Chaim az ismert minszki rabbi szokta imáját végezni. A templomból kivitték a Széferöröket és nyilvánosan elégették. Ebben a tüntetésben résztvevett a 95 éves rabbinak leány unokája is. Ezt nem bírta túlélni az agg kiváló rabbi és ezért kinyitotta a lakásában levő gázcsapot s mikor imádkozni jöttek a hívek holtan találták lakásában. Utolsó levelében azt írta: „Unokám mechalel hasém volt berabim (meggyalázta a szentséget a nyilvánosság előtt) és nincs többé erőm ezt elviselni. Szégyelem felemelni fejem a hit-

községem tagjai előtt.”

Elképzeltető, hogy milyen rettentő lelki szenvedésen ment a rabbi keresztül, hogy rendkívül vallásos ember léte, 95 éves korában öngyilkos lett, holott jól tudta, hogy a szent iratok szerint, az öngyilkosoknak nincs tulvilági nyugalma.

Ebben az esetben benne van az a nyomorúság, amelyben szenvednek a zsidó testvéreink a szovjetben. A világ rohanó eseményei elterelték figyelmünket az orosz zsidók helyzetéről, az orosz zsidóság körében a régiek és a fiatal generáció között élet-halál harc folyik, amely azt eredményezheti, hogy lassankint elpusztul a híres, nagy tradícióju orosz zsidóság. Sajnos a zsidóság nem rendelkezik azokkal az eszközökkel, hogy segítségére siethetne az orosz zsidóknak.

Szerencsére nem sikerült

A NIEMEROVER főrabbi-szenátor elleni merénylet

Nem akad védője a merénylőnek.

Világszerte nagy megdöbbenést keltett a bucurestij merénylet, amely csaknem áldozatul követelte dr. J. Niemerover életét, aki az ország grand-rabbija és jogszerűt szenátor. Szombat délelőtt 9 órakor történt a merénylet, amelyet egy Ionescu Aurel nevű merénylő követett el. A főrabbi éppen elhagyta Mantulesa uccai lakását, hogy a Szt.-Vineri-uccai templomba menjen istentiszteletre. Alig lépett ki az uccára észrevette, hogy a másik oldalon három egyénből álló csoport figyel és az egyik odaszól a másiknak: Ez az! Erre a három egyén közül az egyik átment az uttesten és szó nélkül bal kabátujjából revolvért rántott elő és egymásután több lövést adott le a főrabbi. A golyók átmentek a főrabbi télikabátján és papi ruháján és az egyik golyó könnyebben megsebesítette a főrabbi bal-csipőjét.

A szenátor-főrabbi nem vesztette el lélekjelenetét és néhány segítségére siető járőrökkel a merénylő után vetette magát, akit sikerült is elfogni. Akkor már jött az őrszemes rendőr is, akinek átadták a merénylőt.

Dr. Niemerover főrabbit ezután lakására vitték, ahova azonnal orvosokat hívtak, akik megállapították, hogy a sebesülés nem súlyos, de tekintettel a főrabbi cukorbetegsége, könnyen komplikációk állhatnak elő.

A merénylet hírére valóságos zárandok láz indult a főrabbi lakása felé. Elsőnek dr. Filderman v. képviselő és Birman Zsigmond hitközségi elnök szenátor, főkonzul jelentek meg a betegágyánál. Dobrescu volt fővárosi főpolgármester és Mihalache pártelnök érdeklődött iránta. A szenátus elnöki hivatala, és sok szenátor.

Tatarescu miniszterelnök és Inculetz belügyminiszter szintén az első érdeklődők között voltak. A belügyminiszter közölte a főrabbi-val, hogy a legerélyesebb nyomozást rendelje el a merénylet okának tisztázására. A kormány nevében sajnálatát fejezte ki a történtek felett.

A merénylet országsszerte mély részvétet keltett, nem csak a zsidó, hanem a román demokratikus közvéleményben is. Visarion cernauti gör. keleti metropolita, akinek beiktatásán Robu úgy megsértette a főrabbit, táviratot intézett a főrabbihoz és megbélyegezte az ellene elkövetett merényletet és mielőbbi gyógyulást kíván.

KI VOLT A MERÉNYLŐ?

Jonescu Aurel, 30 éves bucuresti lakosnak vallotta magát a rendőrprefektúrán. Fehér orosz inget visel és rajta néhány szent neve. Általában elmebajos ember benyomását teszi, aki örültséget színlel, szeméit forgatva és kijelentette, hogy Petráche Lupu megjelent álmában és utasította, hogy ölje meg a zsidók főpapját. Két társáról semmit sem akar tudni. Megállapították, hogy több ízben volt elmeorvosintézetben és 1931 óta, amikor családja kihozta onnan, többször összeütközésbe került a hatóságokkal. Így többek között beszökött a templomok harangjaihoz és felreverte a harangokat. Egyik ilyen tettéért el is ítélték.

SZERENCSEKIVÁNSÁGOK

Niemerover főrabbi szerencsés megmenekülése után egyébként a közélet számos előkelősége kereste fel szerencsekivánataival a főrabbit. Így Miron Cristea patriarcha, Reginald Hoare, Anel, bucuresti nagykövete, Brătianu, a liberális párt elnöke, Titulescu, Mihalache, Titeanu, George Brătianu,

Văitoianu tábornok, Madgearu stb. Igen meglepő hangulattal kereste fel a betegesen fekvő főrabbit Lepadatu kultuszminiszter is. A főváros zsidó lakossága két napja tömegesen keresi fel az ágyban fekvő főrabbit és szerencsekivánataival halmozza el a csodával határos megmenekülése alkalmával. A mai orvosi konzilium megállapítása szerint a főrabbi, akinek idegrendszerét érthetően megviselte a merénylet, tíz-tizenkét napon belül teljesen felépül és elhagyhatja az ágyát.

A merénylőt Vacarestibe szállították. Eddig egyetlen ügyvéd sem jelentkezett Ionescu védelmére, úgyhogy az ügyvédi kamara hivatalból rendel ki ügyvédet számára.

A „NÉPUNK” TÁVIRATA NIEMEROVER FŐRABBIHOZ

Lapunk szerkesztősége, amint a merényletről értesült, azonnal táviratot menesztett I. Niemerover dr. grand-rabbi szenátorhoz, amely a következőképpen szólt:

Megrendülten értesültünk a merényletről, amely az Ön drága életére tört. Mély-séges fájdalommal enyhül, hogy a Gondviselés megóvta számunkra továbbra is az Ön szeretett személyét. A „Népünk”, amely a zsidó sajtó nehéz posztján áll ért, kívánja szívből, hogy még hosszú évekig álljon Főtisztelendő ur az ország zsidóságának élén. Az ég óvjon meg minnyájunkat a további megpróbáltatásoktól.

„Népünk” szerkesztősége
Wasserstrom Sándor főszerkesztő

Sir Artur Salter lesz a német menekültügyi hivatal vezetője

Genfi jelentés szerint: A népszövetségi tanács a legközelebbi ülésén foglalkozni fog a menekültkérdéssel és egyúttal megtárgyalja azt az ismeretes memorandumot is, amelyet James MacDonald intézett a Népszövetséghez. Ertesztésünk szerint az ötös szakértői bizottság a menekültkérdés megoldására három tervezetet terjesztett a Népszövetség elé. Egyik szerint a német menekültügyet a Nansen hivatal hatáskörébe kell utalni, a másik szerint egy a Nansen hivataltól különálló hivatal intézze a menekült német zsidók és más emigránsok ügyét, végül van egy harmadik megoldási mód, amely szerint a menekültproblémát tisztán jótékonyági alapon kell kezelni. Ezt a harmadik tervet semmi körülmények között sem valószínűsítjük, miután a bizottságnak csak egyetlen tagja, az olasz de Michelis szavazott mellette. Az első tervvel szemben Oroszország foglalja és álláspontra, amely már a Népszövetségbe való belépése alkalmából követelte a Nansen hivatalnak legkésőbb 1938-ban való megszüntetését. Márpedig a Nansen hivatal hatáskörének ilyen kiszélesítése Oroszország követelésének az elodázását jelentené. Beavattak szerint a Népszövetség tanácsa a második tervet fogja megvalósítani; a Nansen hivatal élére valószínűleg a norvég Hansson kerül, aki kairói törvényszék elnöke volt, míg a német menekültügyi hivatalt Sir Artur Salter fogja vezetni, aki a Népszövetség jóvátételi bizottságának volt a vezető titkára, szakkörökben mint egyik legkiválóbb közgazdász ismeretes és az

Sok nő a hárdí hangzik el e sóhaj bámulatát és irigységgel négyest — Pedig minden nő megszerezheti egyszerű és nem költséges módon, a fiatalos, edényes, arcszínű, ha alábbi módon kezeli esteként lefekvés előtt az arc bőrét.

szabály: Estéként mossa arcát a LETON szappan krémszerű habjával. E gyengéden ható krémes habot hagyja arcán néhány másodpercig. Utána öblítse le bő melegvízzel, majd közvetlenül hidegvízzel. Ez az egész! Másnap reggel friss, bársnyosan üde arc fogja a tükörben mosolyogva üdvözölni.

Ezen módon kezelve az arc bőrét, többet ér, mint bármilyen kúra, különösen, ha este lefekvés előtt alkalmazzák. — A LETON szappan hatását nagyszerűen fokozza az eredeti LETON arccel, LETON puder és LETON arccrème.

Kapható 22 lejtért minden

gyógyszertárban, drogeriában és illatszertárban, valamint a főraktárban Parfumeria Royal Oradea Saspassage.

emigráns-problémát is kitűnően ismeri. Mindenesetre bizonyos, hogy a Népszövetség tanácsa el van szánva, hogy a német menekültek, különösen pedig a zsidók problémáját saját hatáskörében fogja megoldani.

Belföldi hírek

Visarion bukovinai metropolita a karácsonyi ünnep alkalmából egyházmegyéjében pásztorlevelet bocsátott ki híveinek, amelyben a felebaráti szeretetre hívja fel hívei figyelmét és többek között ezt írja: „Körünkben, a moldvaiak között, akik évszázadok óta urai vagyunk ennek a földnek, más származású polgárok is vannak, akik már régóta körünkben élnek. Akár mi fajunkból és másvalláson levők ezek, vagy más fajbeliek, de minden körülmények között oda kell hassunk, hogy ne érezzék magukat idegeneknek körünkben, hogy ne higgyék, hogy mi uralkodni akarunk felettük. Azt remélem, hogy Bukovina földjén nyugalom, felebaráti szeretet, igazságosság és szorgalom uralkodik és kérem az Örökkévalót, hogy adjon áldást valamennyiünkre.”

A jassy-i orvosi fakultás diákjai sztrájkba léptek, amelyet azért indítottak, mert száz olyan zsidó orvostanhallgató tanult, akik Olaszországból jöttek haza és a deviza nehézsége miatt nem tudtak tovább tanulni. A mozgalom folytán exmatriculálták őket a jassy-i egyetemen.

Altitolagos újabb rendelkezések szerint, kisebbségek „idegen” nyelven vezetett könyvekért, ipari és kereskedelmi vállalatok 10 százalékkal több adót kell fizessenek matematikusan és erre vonatkozólag már utasítások mentek ki a pénzügyi hatóságoknak.

Nagy katolikus gyűlés volt Bucurestiben, ahol tiltakoztak az ellen, hogy román állampolgárok ellen ne használják az „idegen” meghatározást, mert ez alkotmányellenes, hiszen a törvények szerint mindenki egyfajta.

HETI GLOSSZÁK

A lipcsei tavaszi mintavásár új pavillonja...

E sorok írója egy unalmas szürke januári délután, egy zsidó által szerkesztett és zsidó kereskedőkhöz adresszált ujságot olvasgatott. Ha jól emlékszünk, a „Kereskedők Lapja” volt az, amelynek utolsó oldalán lelkes felhívás szerénykedik, amely azt mondja, hogy mindenki tekintse meg a lipcsei mintavásárt, ahol 10.000 kiállító lesz és az egész művelt (?) világ kereskedelmi társadalma ad egymásnak randevut.

Az ezt követő éjjelen a „Kereskedők Lapja”-nak jelen szerény olvasója felriadt álomból mert „tudat alatt” eszébe jutott, hogy talán azon a tökéletesnek mondott mintavásáron mégis hiányozni fog egy pavillon. Valószínűleg elfelejtik felállítani, holott ha ezt még beiktatnák a látóvalók közé, akkor egészen bizonyos, hogy mi is, lapunk első oldalán hatalmas betűkkel írának, hogy minden zsidónak kötelessége megtekinteni ezt a nagyszerű vásárt. És álmunkban felrajzolódott ennek a hiányzó pavillonnak a berendezése. Ott állnának a „stand”-ok és mögöttük rohamosztagos egyenruhában állanának az „eladók”. Az egyik ilyen teremben volnának azok az éhes, aszott képű csecsemők, akiknek Hitler nem enged tejet adni. Mellette azok a szegény nyomorult zsidók, akik tegnap még virágzó üzlettel rendelkeztek, vagyonnal, polgári megalapozottságu jóléttel és most egyetlen vagyonuk egy koldusbot, amellyel nem tudják, hogy merre menjenek. A további árusító helyeken agyonvert, koncentrációs táborba hurcolt, ott illemhelyeket takarító tekintélyes ügyvédek, orvosok, kereskedők és gyárosok állanak, amikor röhögő rohamosztagosok emberei fakáliákat kennek arcukra. Ezt vegyetek — hirdetnék a német kereskedők. Tőlünk vegyetek, akik mindent produkáljuk. Olyan rémségeit ennek a világnak, amely a legmerészebb fantáziájú regényíró agyában sem születhetett meg. Ott volna az elrabolt német fegyvergyár kollekcója. Azé a gyáré, amelynek horribilis

vagyonát úgy vették el, rabolták el, amilyenre még a középkori lovagokban sem volt példa. Mellette pedig a zsidótól elrabolt nürnbergi gyönyörű ház látképe, amelyet a legfőbb hóhér kapott, Streicher, amiért sokszázezer ember korai sírját ásta meg. És csak tovább... tovább... újabb stand-ok. Itt már láthatók azok a szerencsétlenek, akik az örültek házába jutottak, mert nem tudnak mit kezdeni. Ehesen kószálnak az utcákon és betevő falatjuk sincs. Bűnük csak egy: zsidónak születtek. Vagy a „fajgyalázók”, akik rá sem néztek egy szöke német bestiára és mégis évekre ítéltek el őket. Végig-végig, a háboruban megvakult rokkant zsidóra, akinek szintén éhen kell veszni, mert a mai Németország így akarja. A halálra kergetett gyermek, akit kegyetlenül összeverték berlini huligánok. Feldult sírok és összetört sírkövek — mily szépen mutatnának a lipcsei világmessén. Nincs a világnak a rémregényekből elővett panoptikuma, amely felvehetné a versenyt ezzel a „kiállítással”.

Ezt valósítsa meg a német kormány. Erről fantáziáltam lázálomban és mikor remegő kézzel mindezt leírom, arra szeretném kérni a lipcsei vásárrendezőket és az oradeai zsidó kereskedő lapot, hogy ennek csináljon okvetlenül propagandát. Ez hézagpótló volna, mert itt végre olyan „Made in Germany” árut találunk a zsidó, amiben konkurrenciánál áll, a német „ipar.” Ezt meg kellene valóban nézni minden „rendes” zsidónak, aki még arra mer gondolni, hogy elmegy a lipcsei vásárra. Bár csak megismerné ezeket a borzalmakat, saját magán, akkor remélhetőleg elmenne a kedve még attól is — hogy hirdesse a lipcsei vásárt az annak „nagyszerűségét...”

Togal
gyorsan és biztosan hat
RHEUMA / KÖSZVÉNY
ISIASZ, GRIPPA, IDEG- ÉS FEJFÁJÁS
és minden más hűléses megbetegedésnél
Idült esetekben is meglepő eredmények!
A Togal kiküszöböli a szervezetből
a káros bomlási termékeket.
Családjában egy komoly Togal-kurát.
Gyógyszertárakban és Drogeriákban.

minden nő
alma

Molnár és Moser
kölniviz

Legtartósabb illat! Újító hatás!

Amiről Moritz Geiger a jubilaris konferencián beszélt...

Az oradeai Keren Hajjesod konferenciáról lapunk más helyén számolunk be részletesen. E helyütt azonban glosszálnunk kell olyasmit, amit elhallgatni nem szabad és nem is lehet. A Keren Hajjesod fődelegátusa párhuzamot vont a zsidók áldozatkészsége és a rulett-asztalok között melyeknek zseton-hegyeit többé-kevésbé zsidók szaporítják. Geiger olyan megállapítást tett, amit mi már régen észleltünk, de nem mondtunk el az előadói asztalnál. Azt ugyan is, hogy zsidók, sokszor ridegen s hol kevés, hol sok szóval kijelentik, hogy Palesztina célra nem adhatnak még ezer leit sem egy esztendőre (napi 3 le), ugyanazok a rulett-asztalnál egy számszámra, vagy a pirosra, vagy a fekete színre minden szívfájdalom nélkül, nagy grandezza-val teszik rá azt az ezrest, amelyet országépítésre kér tőlük a zsidóság. Egy egész ország építéséhez nem akarnak hozzájárulni, holott nem is tudhatják, hogy mikor kell nekik oda-

Egy ragyogó zsidó karrier

Erdekességek Lord Reading életéből

Más a pályája, mint volt a Disraelié. Nem csak azért, mert Disraelinek, azaz lord Beaconsfieldnek már apja elhagyta a zsidóságot. Viszont lord Reading maga egész szédületes pályafutása alatt zsidó maradt. Sok másban is különbözött tőle. De abban megegyeztek, hogy Sir Rufus Isaacs szintén kedvence volt a rideg merev tory-köröknek, de soha sem szolgálta ki őket és még a liberális párton is mindig a balszárnyhoz tartozott. Amikor Indiába ment, mint alkirály előde, a gőgös Curson márk, számos levélben részletesen tájékoztatta milyen fehéreneműt, milyen cipőket és milyen cilindereket vigyen magával Indiába. Nem bosszankodott azon, hogy egy zsidót neveztek ki alkirálynak. Curson felvilágosításai kiterjedtek még arra is, hogy az új alkirály felesége milyen fehéreneművel lássa el magát és hol töltsen el a forró, vagy nedves indiai hónapokat. Pedig lady Reading leányneve nagyon egyszerű volt: Kohn Aliz, vagy ahogy angolosan mondják Alice Cohen.

Lord Readingról az angol lapok sok részletes ismertetést hoznak és csaknem mindenben visszatérő refrén: hogy miben állott sikerének titka? És csaknem valamennyi írja, hogy rendkívüli charme, magyarul báj volt

benne. Csupa charme volt hangja, modora, mosolya, örök derüje és örök jóindulata. Amikor perekben a bíróság elé lépett, előbb a másik fél ügyvédjét elhalmozta bókokkal. Dicsérte a másik fél motívumainak értékét. Azután merész de alig észrevehető fordulattal kijelentette, hogy — sajnos — vannak jogszabályok, amelyek alapján mégis az ő felének van teljesen igaza. És győzött. Ez így volt a vagyon jogi perekben és így az általa képviselt bűnügyeknél is.

Hivatalban és magánéletben mindenkor és mindenkiel szemben csak úgy áradt belőle a kedvesség. Férfiakkal, nőkkel, hatalmas és befolyásos emberekkel, az élet kis szürke verebeivel egyformán mindig kedves volt. Nem volt soha fáradt, nem volt unott. A nők főleg mindig barátai voltak a nők támogatására mindig számíthatott, a legfelsőbb és legexkluzívabb hercegi körökig.

Nagyszerű szervezete volt, kiegyensúlyozott idegrendszere és derűs életfilozófiája. Amikor elvesztette fiatalon szerzett vagyonának roncseit a tőzsdén, akkor is mosolyogva távozott. Bizott abban, hogy lesz még jobban is. Min ügyvéd, mindig személyesen tárgyalt ügyfeleivel, minden ügyet maga tárgyalt és minden a fejében volt. Ezért évtizedeken át reggel fél ötkor kelt és késő éjszaka feküdt le. Kitűnően tudta nélkülözni az alvást és az örök feszültség egyenesen jól tett neki.

Szerencse is kísérte életútját. Amikor fizetésképtelen lett és ügyvédnek ment, az kérdezők tőle, hogyan számíthat arra, hogy mint bukott tőzsdeügynök, klienseket szerezz? És mint a tőzsdei ügyek specialistája, az első évben 5.000.000 leit keresett. Megbízást kapott egyenesen V. György királytól is, hogy egy bonyolult ügyét vezesse. Negyvennégy éves korában lett először liberális párt alsóházi képviselő és évi jövedelme már akkor 30—40 millió leinek megfelelő összeg volt.

Minden életrajza kiemeli, hogy mint hajósinas kezdte pályáját. Ez nem egészen így van, mert jó módú és befolyásos családból származott. Csak lusta fiú volt. Ezért apja, hogy „jó utra” terelje, a Blair Athol háromárbocos fedélzetre adta. Amikor mint alkirály Indiába érkezett, azt mondta, hogy „ezen a földön már jártam, mint szegény zsidó hajósinas, akkor azonban nem volt hol egyem és miből...”

Nagybátyját, aki apjának üzletében cégtárs is volt, lord-mayornak választotta a londoni City, már pedig a City csak nagyon gazdag és nagyon tekintélyes kereskedőt választ meg erre a tisztségre még akkor is, ha az illető — nem zsidó.

Nagy életművész volt, szeretett jól enni és jókat enni. Azt mondotta, hogy hajósinas éveiben annyit koplalt és Magdeburgban ette

menni, hogy a gáluti örömtelenségből, biztos nyugalmat találjanak. Az „okos“ zsidó a jövőjére nem akar egy aránylag bagatell összeget áldozni, de Fortuna asszony kegyeiért minden este nagy égőáldozatot mutat be, a zöldpostóval bevont és számokat jelző rulett-asztalnál. Egy pillanat izgalmáért, vagy néhány ezer lei esetleges nyereség bezsebeléséért minden áldozatot meghoz, de az igazi „haupttetter“-t nem üti meg azzal az aránylag kis összeggel, amelyet a zsidó Palesztina felépítéséért hozni kell. A zsidók ellenségei folyton azzal „vádolnak“ bennünket, hogy mi okos nép vagyunk összetartók, céltudatosak, áldozatkészek. Eről sokat tudna beszélni Geiger és mindazok, akik egy nagy célra meg akarják nyitni a zsidók zsebeit. Sok felemelőt mondhatnánk, amikor szegény özvegyasszonyok utolsó krajcárjukat hozzák meg az áldozatkészség oltárára, de a sok rideg-szívűről is rémregényeket akik „a szerencsekerék érdekében mindent — de a zsidóság oltárán semmit“ jelszóval döntenek el az egész zsidóság sorsát, illetőleg jobb jövődjét.

Es idetartozik az a szomorú tény is, hogy a Keren Hajjesod és Jewish Agency konferenciára az oradeai Nőegylet levelet írt. Ezt a palesztinai „néprajzi“ muzeumban üveg alatt kellene mutogatni, olyan csodabogárként, mint egy 800 év előtti földből kiásott relikviát. Azt írja a Nőegylet, amely eddig csak egy-két méter téli fát és egy kis pénzt juttat el évente szegényeinek, de amellet szüzeteket veszített el a bankoknál a konverzió folytán, hogy őt nem érdekli a palesztina munka, mert „elvi“ ellentétek választják el őket ettől a gondolatól. Keserű szatirát kellene írni erről, epébe mártott tollal, ha nem volna oly hahotázni való an naiv. Hitler dicső uralkodásának harmadik esztendejének végén az oradeai izr. Nőegylet, még mindég „elvi“ kifogásokat emel Palesztina ellen. Hát kell ehez még kommentár? Nem kell ehez semmi, csak elnéző mosoly és az a hű óhaj, hogy bárcsak az a világ volna még amelyről a Nőegylet álmodik. Kétségtelen, hogy a gyengébb nemek az ábrándozás volt mindég a vonzereje, de azt is régen mondják, „hogy ábrándozás az élet megrontója“.

Az egyéni élet megrontója lehet a Nőegylet is — mint olyan, de a zsidóság nem álmódíthat, mert a bunkósbot felébreszti ebből

és amikor suhog a kergető ostor, akkor nem lehet felmutatni igazolványként — a Nőegylet levelét. Bizony nem! Ezt már meg kellene tanulni az oradeai szép-nemnek is. Itt már a szép-nem-nek, egy harsogó — igent kellene kiáltani. Olyan harsogón, hogy ellhallatszék a tel-avivi partokig is.

A pesti orth. izraelita Központi Iroda urainak nem elég kóser az Aguda sem

Lapunk ideológiai szempontból távol áll az Agudától. Ha szabad ezt a kifejezést használnunk — némelyek szerint — e percben mi „balrább“ állunk. De el kell ismernünk az Agudáról, hogy sokat tett a lengyelországi zsidóságért, még a palesztinai vallásos zsidóság érdekében is alkotott és ma már nem lekicsinyelhető erőt képvisel a zsidóság világ orkeszterében. Mint „erényt“ fel kell említsük, hogy mindenkor élesen harcolt a cionizmus ellen, illetőleg a végeél volt az, ami szembeállította őket, mert a Palesztina építés programját régen magáévá tette, csak a nem vallásos irányzatot perhorezskálta.

Ez az Aguda. Lényege: százperentesen vallásos és sokszáz elismert valláskapacitás áll mögötte. De mit tesz ez a pesti zsidóknál? Illetőleg ne általánosítsunk. A pesti ortodox zsidó nagyon rendes ember. Csak ott is rajta ül egy kottéria már évtizedek óta ezen a zsidóságon és nem akar lezárani róla. A pesti ortodox Iroda már réceóta bizonyos érdekeltségek szöszéke. És ez az érdekeltség, ki tudja mi okból nem tartja elég vallásosnak az Agudát sem és amin a zsidó lapok közlik határozatot hoztak, amely szerint „érvényben van az 1924-ben hozott határozat, amely nem enged meg az Aguda létesítését.“ Egy szóval és röviden: az Aguda a pesti korifeusoknak nem elég „kóser.“ Nekik semmiféle olyan szervezet nem kell, ami átfogó és világrélációban is nagyszabású. Még azt megengedik, hogy Nyirbaktán nyolc-tíz „tetterős“ ifju megalakítsa a „Tiferesz Bachurim“-ot és egyle esdit játszon, de az ország határain túl ne nézhesenek. Mert így kívánja a pesti Iroda érdeke.

A tollas, forgós, görbekardos magyar diszruhákért rajongó pesti világi vezetőknek egyrészt, másrészt a tulzottan bigottnak látszani akaró egyházi irányítóknak még az Aguda sem elég kóser. Minden ország és város zsidósága aszerint idvezül, ahogy vezetői akarják. Ha a pesti és általában a magyarországi zsidóknak jó így is: mi miért protestáljunk ellene? Ha nekik jó úgy is, hogy az Aguda is „trélli“, de sok egyéb, ami például egy agudista lengyelországi rabbinak „kóser“, ám legyen. Boldoguljanak.

Revolvergolyó egy vallási tébolyult revolveréből

Nagyot durrant a revolver szomaton reggel a bucarestii uccán, amely csaknem életét követelte a romániai zsidóság egyik legelső emberének, Niemerover főrabbinak és szenátornak. Nem vitatjuk, hogy örült kellett legyen a merénylő. Örült kellett legyen, mert józan ember nem is gondolhatná, hogy a zsidóság létét vagy nemlétét egy megondolatlanul kieresztett revolvergolyó deerminálja. Mi nem gyanusítunk senkit, sem szervezeteiket, sem egyedeket, akik talán mögötte állnának a merénylőnek Jobb hinnünk és hirdetni azt, amit a hivatalos nyilatkozat is hangsúlyoz: csak egy örült rémtette az egész, amely hála Istennek, rosszul sikerült. Megmenekült a mi szeretett és világszerte tisztelt és nagyrebecsült grand-rabbin, aki csaknem 40 esztendeje dolgozik örökös a zsidó strázsán, exponált helyen. Tagadhatatlan, hogy a merénylet megdöbentett bennünket, de nem állunk meg sokáig meditatálni. Higyük el, hogy semmiféle szisztematikus akció nem áll mögötte. Egy vallási tébolyban eltévedett ember gáztette. Örültek házába vele. Ezt kiáltjuk mi is. Legfelebb csak annyit, hogy ilyen „örültségek“ ne fordulhassanak még egyszer elő, mert a tüzesóvat dobó piromániákusoktól nem kérni az eldobott gyufaszál, hogy egy örült dobta-e el, vagy pedig előre megfontolt szándékkal teszik a szalma alá. Jólesik hinnünk, hogy egy mániákusnak cselekedete volt, amelyből senkinek kára nem származik. És mi ezután még nagyobb szeretettel és tisztelettel tekintünk a mi sokrebecsült Niemerover főrabbin szemébe felé...

a rossz német margarinós ételeket, joga van arra, hogy jól is éjjen. És ezt meg is tette.

Másodsor is nősült és nem nagy vagyonát, ami alig több mint százmillió leinek megfelelő összeg (angol viszonylatban nem sok), második felesége fogja örökölni. Ez az asszony titkárnője volt Indiában, de előbb a „Daily Chronicle“ kiadóhivatalának tisztviselője volt. Mindenütt jó szolgálatot tett Miss Stella Charnaud, akivel hetvennégy éves korában kötött házasságot, alig néhány hónappal első feleségének halála után. Gyorsan „vigasztalódott“ az öregur, amit akkor sokan rossznéven vettek tőle, a konzervatív angol körökben. De az angol birodalom első gentlemanja, a király ezután nevezte ki az „öt kikötő parancsnokává“.

A volt indiai alkirály nem volt anyagi ember, de mindenesetre összeházasította fiát Sir Alfréd Mond, illetőleg lord Melchett leányával, aki most Lady Erleigh. Ezután lett a világ legnagyobb vegyitrösztjének elnöke: lord Reading és így lépett szövetségre a legnagyobb angol-zsidó tekintély, a legnagyobb angol-zsidó vagyonnal.

Egy olyan vagyonnal, amely bizonyára neki is imponált, holott megszokta a nagy számokat. Megszokta akkor, amikor a háboru alatt őt küldte ki az angol kormány Amerikába, hogy a 400 milliárd lei összegű függő kölcsön ügyét rendezze. És végül az ő tárgyalásainak volt köszönhető, hogy körülbelül

kétezer milliárd leinek megfelelő összeget adott hadi-kölcsönként Amerika a hadviselő Európának, illetőleg entente-nak. Az egész entente pénzügyi hadviselésének gépezetét Reading építette ki. Neki jutott a financiai vezérkari főnök szerepe, ahogy Rotschild Nathan volt annak idején a Napoleon-elleni koalíciós háború pénzügyi vezére.

Öt évig volt India alkirálya, a legnagyobb angol közjogi méltóság betöltője a király után és 325 millió ember uralkodója. Volt tehát hajósinas, tonkrement bórziáner, kiváló jogász, hatalmas pénzügyi tranzakciók vezére, India alkirálya, rövid ideig Anglia külügyminisztere és „az öt kikötő“ parancsnoka. Nem volt viszont politikai vezér és ezt sohasem ambicionálta. Elsőrendű koronaügyszés is volt és bölcs nagy tudású ember. Amellet életművész, aki az élet apróbb örömeit sem vetette meg, bárha pályájának történelmi jelentőségű évtizedeiben biztos kézzel és teljes eredménnyel oldotta meg a rája bizott problémákat. A gyakorlati józanság zsenijének bizonyult. Amellet mindig kitartott zsidósága mellett.

Január 1-én temették el a 75 éves lordot. A gyászmenetben rengeteg ember vett részt. A krematóriumban Rav M. L. Perlzweig és Harold F. Peinhard rabbiak végezték az egyházi funkciókat. A koporsó mögött fia, Harry Isaaks haladt, Viscount Erleigh és felesége az új Marchioness of Reading, Eva Erleigh, aki viselni fogja ezután a Reading lord nevet. Az emlékére tartott templomi istentiszteleten

megjelent az angol király képvisletében Earl of Munster, a walesi, yorki és connaughti hercegek, továbbá Sir Austen Chamberlain, Sir Herbert Samuel, lord Melchet, J. H. Herz főrabbi, dr Nahum Sokolow, a Jewish Agency és a cionista világszervezet megbízásából. A király megleghanga részvétláviratot is küldött. Gandhi is kondolált. Ott is meggyászolák a volt alkirályt, aki ott is népszerű volt. Delhiben, az indiai alkirályság székvárosában is volt gyászistentisztelet, amelyen az indiai kormány valamennyi tagja résztvett.

Sir Herbert Samuel az angol rádióban hosszabb gyászbeszédet tartott. Ausztrália zsidó főkormányzója Sir Isaaks szintén részvétláviratot küldött. A palesztinai zsidóság körében is mélyen meggyászolják a nagy zsidó férfit. Ruthenberg mérnök repülőgépen ment Londonba a temetésre, hogy ott a jásuvot képviselje.

Az angol sajtó napokkal halála után még mindég oldalas cikkeket közöl róla. Bámulatos zsidó karrier volt, amilyen ritkítja párját, még a nagy karrierekben bővelkedő zsidó történelemben is.

Jólesik erről írni, mert a németországi zsidó gyűlölet tombolása közepette vigaszt és reményt nyújt a jövőre, hogy a zsidóság mindég megtartja majd eddigi pozícióját és tekintélyét, a világ józan és komoly közvéleménye előtt. Az angol király 325 millió alattvalóját és a háboru alatt birodalma jövőjét tette le egy zsidó kezébe és a zsidó lord Reading megfelelő feladatának. Zsidó volt, olyan zsidó, aki re büszkék lehetünk!.

Londoni riportsorozat . . .

Miképpen lett a legvallásosabb zsidó lord leányából - Anglia első női „főrabbija“?

50.000 fizető tagja van a londoni chevrának. - Milyen a Board of Deputies szervezete? - A londoni ortodoxok „Adasz Jiszroel“ szervezetéről. - Milyen a sechita-kérdés megoldása.

Lapunk legutóbbi számában írtunk arról, hogy Angliában van-e antiszemitizmus és milyen annak kihatása a zsidóság és az angolok viszonyára. Írtunk a német emigránsokról, akik új életet akarnak kezdeni a szigetország keretei között. Cikksorozatunkban most újabb rendkívül érdekes kérdéseket taglalunk, amelyből lapunk olvasóközönsége egészen közelről és első forrásból megismerheti azt a sajátos légkört, amely körülveszi Európa legnyugatibb részén lakó zsidóságát. Ezek ismeretében tudjuk azután megérteni majd, hogyan történhetett az, hogy Lord Reading India alkirálya lett és miképpen tudta a zsidószármazású Beaconsfield lord (Disraeli) egyékkövacsolni szeniális elgondolásával a világ legnagyobb birodalmát.

A SECHITA KÉRDESEL MI VAN?

— Ez igen érdekes és egyedülálló Angliában. Ez nem sablonos. Van egy úgynevezett „Sechita-Board“. Különálló szervezet, amely semmi kapcsolatban nincs az United Synagogue-al. Ez organizálta meg a vágatási kérdést, ő vágja, szedi be a vágatási díjakat, viszont rezsije oly minimális, hogy idők folyamán igen gazdag lett. Ebből a pénzből finanszíroznak iskolákat, kórházakat (nemrég léteült az első kimondott zsidókórház) és számos értékes közintézményt. Ha kell kölcsönöket is folyósítanak egyes imaegyesületnek, ha a kölcsönökre szükségük van templomépítésre, vagy egyéb hasonló célra.

Legfontosabb bevételi forrás még a sechita-kivétel (melynek a világ legnagyobb városának minden részében van eladási helye) a temetkezés.

Külön chevra-kadisa nincsen Londonban, hanem van egy szerve erre a célra, külön a hitközségnek, amelynek jelenleg

50.000 tagja van,

amelyek 6 pennyt fizetnek amíg éleik, s ebből tartja fenn magát és a temetőket is ebből látja el. Ezt a szervezet Federation of Synagogue-nak hívják. Ez hasonló egy életbiztosítási intézményhez, ahová mindenki fizet, s így akár csak egy napig fizeti valaki a díjat, részesül valamennyi kedvezményben.

Itt jegyzem meg azt is, hogy minden egyes templomegyesületnek külön iskolája van, úgynevezett chéderek, amelyek nem olyanok, mint amelyeket mi ismerünk erre felé, mert ezek — sajnos — nem sok zsidóságot csepegtetnek a nebulókba. Az egyedüli iskolaszervezet, amely hivatása magasztalán áll: az Adasz Jiszroel nagy leány és fiú gimnáziuma, ahová jelenleg 350 tanuló van beiratkozva, ahol legszigorúbb rituális szellemben nevelik gyermekeiket.

Ezt élete utolsó éveiben, megboldogult apja, dr. Schönfeld Avigdor főrabbi kezdenyezte és tető alá is volt már, amikor a lehelhetlen halál elszólította. Érdekes, hogy egyedüli szerv az „Adasz Jiszroel“, amelynek külön temetője is van. És itt kell megjegyezni a megboldogult főrabbinak azt az érdekességét is, mely szerint a temetőben csak egyforma sírkövek legyenek, mert — mondotta — legalább a halálban legyenek egyformák.

Érdekes az is, hogy ezt a főrabbi leánygimnáziumot társadalmi uton tartjuk fenn és évi

büdzsését 8000 fontot (nyolc millió lejt) is így hozzuk fel. Például minden évben egy nagyszabású bankettet rendezünk, ahová 2—3000 zsidó prominens egyént hívunk meg. A legutóbb, alig néhány héttel ezelőtt megtartott ilyen banketten megjelent Prinz Hubertus von Löewenstein német herceg, aki nagy ellensége Hitlernek és nagyszabású beszédében szólította fel a zsidókat, hogy támogassák ezt az iskolát. Össze is gyűlt a diner folyamán kétezer font (két millió lejt). Ez természetesen az itteni viszonyok között valami hihetetlennek tűnik fel.

MILYEN A „BOARD OF DEPUTIES“ SZERVEZET ÉS MI A FELADATA?

Ez a szerv, az angol zsidóság, pártokon, vallási differenciálódásokon felülről szerve: röviden kifejezve, az angol zsidók parlamentje. Ide beküldi képviselőjét a legreformabb zsinagóga is és az „Adasz Jiszroel“ is. Itt képviselteti magát a „sechita board“ épen úgy, mint a másik federáció is. Itt mindenki csak tiszteletbeli állást tölt be és úgy tekintik, mint a zsidóság legfőbb instrumentumát. Jelenleg Neville Lasky az elnök, aki a híres romániai származású ügyvédnek, dr. Gasternek a vejeje.

A „Board of Deputies“ kétségtelenül igen nagy tekintélynek örvend, úgy a zsidóság keretein belül, mint az angol közélet tényezői előtt is és döntő szava kihat a zsidó élet minden ágára. Főleg, vagy helyesebben kizárólag politikai instrumentum, amelynek nagy hivatása van az angol zsidóság életében.

ON MR. SCHÖNFELD BIZONYARA TUD VALAMIT ARRÓL A LILY MONTAGU ASSZONYRÓL, AKI RABBI EGY OTTANI IMAEGYESÜLETBEN?

Ja — a Lily Montagu — mondja derűsen Mr. Schönfeld, ez nagyon érdekes és erről érdemes beszélni. Ez a Lily Montagu valóban rabbi-funkciókat végez az úgynevezett liberális zsinagógában. Egy 50 év körüli rendkívüli nagytudású hölgy, aki

Lord Swaythlingnak, a híres első zsidó lordnak a leánya,

aki nagy szerepet játszott Angliában, roppant nagy vagyonával és aki a legvallásosabb emberek egyike volt. Ez a lord Swaythling, akit előbb Fonagu Samuelnek hívták. 1832-ben született Liwerpolban és 1911-ben halt meg. A lexikon adatai szerint alapítója volt a Samuel Montagu et Co. cégnek, tagja az angol liberális pártnak és Mhitehapelt képviselte 1885-től 1900-ig az angol alsóházban. 1894-ben baronett lett, 1897-ben párt lett és 1907-ben lord lett, 1875-ben már bejárta Palesztinát, ahol egy ipariskola alapítását szorgalmazta. Nagyon ivarias volt és a legextrémebb ortodox álláspontot vallotta. 1890-ben ő volt az, aki az East-Endben összefogta az imaházakat s megalapította a „Federation of Synagogues“-t, amelynek elnöke lett és ellentétben volt az asszimiláns tendenciájú „United Synagogue“-al, amelynek elnöke lord Rotschild volt. Erősen érdeklődött Palesztina iránt is. És ennek a lordnak a leánya?

LILY MONTAGU, aki nem használhat más nevet, mint a régit, az angol törvények szerint és ez az asszony vezére és legnagyobb propagátora lett a re-

form zsidóságnak. Apja végelenniül vallásos ember, míg leánya a vasárnapi isentiszteletet hirdeti és maga áll fel a szószékre, hogy ott beszédeket tartson a zsidó hiveknek. Az első uttörő asszony ezen a téren.

Ennek ellenpólusa viszont lady Erleight, aki viszont az ismert nagy asszimilánsnak, későbbi nagy cionistabarátnak, Lord Melchettnek (Sir Alfréd Mond)-nak a leánya és apósa a most elhunyt lord Reading volt. A legnagyobb nacionalista nő ma az angol szigeteken, a legagilisabb cionista eszme hirdetője. Annak a lord Melchettnek, aki többször volt miniszter és Anglia egyik legnagyobb ipartársaságának, az Imperial Chemical Industries Ltd. vezére, aki élete későbbi folyamán tüzes cionista lett. Viszont gyermekeit teljesen asszimiláns szellemben nevelte, fia, aki ma a világ Makkabi elnöke, már el is hagyta a zsidó vallást és Lady Erleight szintén egészen távol állt már a zsidó ügyektől.

S míg Lily Montagu, a hiper vallásos lord leánya ma a legnagyobb reformprédikátor, addig Lady Erleight viszont a visszatérést prédikálja az ősi zsidósághoz.

Ilyen furcsaságok vannak a zsidó angol közéletben, amint hogy sok-sok furcsaságra mutathatnánk még rá.

Igy például a híres indiai zsidó nábobcsalád, a Sasoon-ol egyik nagyasszonya, annak idején ősi tradíció szerint csínkefátyollal jött részvétlátogatásra, amikor megboldogult Avigdor bátyám meghalt és ugyanazon a napon este palotájában 600 személfes estély volt, ahol aranyedényekben szolgálták ki a legelőkelőbb angol arisztokratákat és köser volt minden egyes falat.

MEG EGY ÉRDEKES FURCSASÁG

A legutóbbi roshasonoh előtt az egyik zsidó lakta városrészben az egyik anglikán nagy templom előtt nagy tábla volt kifüggesztve. Ezen a táblán az állott többek között: „We wish Our Jewish Friends a very happy New-Year“ és a továbbibban a boldog újév kívánásán felül még arra kéri az Egek Urát, hogy szüntesse meg már a zsidó „testvérek“ sajnárgattatását és legyenek ezután mindenhol boldogok és megelégedettek.

Erre is képes az angol megértés. Hitler uralkodásának harmadik évében. És minden angol keresztény épen oly megértéssel fogadta a templom elé kitett nagy táblát, ahogy érthetően boldog örömmel olvasta minden londoni zsidó is. Az is az úgy meritumához tartozik, hogy a körzet zsidó rabbijai köszönő levelet intéztek az anglikán lelkészhez, akinek köszönhető volt ez a szép emberi gesztus.

MEG VALAMIT AZ ADASZ JISZROEL-RÓL?

Itt lehet, hogy kissé elfogult vagyok — mondja lelkesen Mr. Schönfeld — mert hiszen bátyám fia, dr. Salo Schönfeld most a rabbi, aki fiatal korát meghazudtoló lelkeséggel, komolysággal és odaadással intézi a több száz zsidó családot magába foglaló kehilla ügyeit.

Teljesen apja szellemében, a legvallásosabb elgondolásokkal vezeti a hitközséget a fiatal 23 éves rabbi és áll élén a 300 gyermeket oktató gimnáziumnak, amely az első és jelenleg is még egyetlen hasonló intézménye London zsidóságának.

Sok lelkes híve és rajongója volt a megboldogult dr. Schönfeld Avigdor-nak itt — vetjük közbe, mire könnyek jelennek meg a City rideg levegőjéhez szokott Schönfeldnek és boldogan beszél tovább a lelkes tekintélyes apa, helyes utakon járó fiatal utódáról.

**3 kell a kisbabának:
hintőpor, krém, szappan**

de az **Höfer**
legyen!

Németország...

A NÜRNBERGI TÖRVÉNYEK KÉZIRATA

Nürnberg. A város főpolgármestere Liebel azt az ajánlatot tette a városi tanácsban, hogy Streicher kéziratát állítsák ki a városi múzeumban és üveg alatt műtö-gassák a nézőknek, ezt a „történelmi” do-kumentumot. Megérdemli a zsidók elleni kéréllhetetlen harc vezére, hogy nagy mű-vét a közönség is láthassa — eredeti kéz-iratban. (Büszke lehet erre a „mesterműre” nürnbergi városi tanács. Valamikor valame-lyik ideggyógyászati klinika vagy bűnügyi múzeum kiállításán fog állni ez a „nagy-szerű” dokumentum, mint a XX. század legnagyobb szégyene. A szerk. megjegy-zése.)

KÉT TALMUDIFÜDŐS MENEKÜLÉSE

A boroszlói rabbiképző talmudtanára Rabin, továbbá a berlini liberális Lehr-anstalt tolmudelőadója Albeck, Palesztiná-ba vándorolnak, azaz menekülnek. — Megismétlődik a zsidó történelemben gyak-ran tapasztalt jelenség, hogy politikai üldö-zés következtében a Tórárt képviselő tudó-sok egyik országból a másik országba mennek. Így volt ez a IV. században, amik-or a római elnyomás miatt Palesztinából menekültek Babilonba s így volt a XIII. században, amikor az akkori német hitleriz-mus következtében részben Lengyelország-ba, részben Középeurópába menekültek a tudósok, így volt 1648-ban, amikor a kozák lázadás pusztításai következtében Nyugat-európát elárasztották a lengyelországi zsi-dó tudósok. Szomorú, hogy a zsidótörténet szempontjából minden változik, csak az emberi bestia marad ugyanaz.

FAJGYALÁZÁS...

Kölnben két árja férfi és zsidó nő ál-lott a bíróság előtt fajgyalázás vétsége mi-att. Egy pártvezető többrendbeli figyelmezte és ellenére egy zsidó nővel folytatott vi-szonyt. Noha a vád megállapítást nyert, a bíróság mégis felmentette a vádlottat, mert az elnök szerint a pártvezető magas kora és a zsidó egészségi állapota valószí-nűtlenné tették, hogy az árja fajt tényleg meggyalázták volna.

Schweinfurtban egy zsidó nőt szállí-tottak be a fogházba, bár az árjátörvény csak a férfivel szemben állapít meg büñös-ségeit. A végrehajtó szervek azonban önké-nyesen szabják meg a náci igazságszolgá-ltást.

A NÉMETEK KÜLÖN BÜNYOVI STATISZTIKÁT VEZETNEK A ZSIDÓKRÓL

A nürnbergi törvényekkel kapcsolatban a hitlerista uralom Németországban minden irányban a legcéltudatosabban folytatja a zsidók elleni harcot, az állam teljes appa-rátusával. Így tervbe vették és megvalósu-lás stádiumában van az is, hogy külön büñ-ügyi nyilvántartást vezetnek a zsidókról a birodalom területén. Ebbe beírnak minden egyes legcsekélyebb kihágást is és célja nyilvánvalóan az, hogy kimutassák a zsi-dók „büñözési hajlamát”. Elképzelhető, hogy egy járdának hótól való le nem fakar-ritása, vagy egy autónak lekopott szá-mítáblája is mint „zsidó büñözés” kerül majd a statisztikába. Mesterségesen fogják gyár-tani a „zsidó büñözéseket” és egy idő mul-va, nagy gaudiummal fogják kikiáltani a világba, hogy minden zsidó büñöző. Ez a kútnérgezés, ez a tervszerű kompromittá-lási hadjárat jellemző a mai németországi menfálításra. Egy ország egész apparátusa, mint farkavadászaon a kopók, folyton azon mesterkedik, hogy az üldözött vadat „lépre” csalják. Most ezzel a büñözési sta-tiszტიkával próbálkoznak és bizonyos, hogy sok bajt igyekeznek majd okozni a zsidó-ságnak ezzel is, ahogy végzetesen fönkre-tesztek már eddig is a németországi zsidók-
K. H.

A KEREN HAJJESZOD erdélyrészi jubiláris konferenciája Oradeán

Abból az alkalomból, hogy a Keren Hajjessod tizenöt éves fennállását ünnepli világszerte, az erdélyrészi kuratorium is el-határozta, hogy díszes ülés keretében em-lékezik meg erről a jubileumról, hogy ennek az alpnak, amely az országépítés nagy feladatát vállalta magára; megfelelő propa-gatív fórumot adjon. Az érdeklődés sajnos nem volt olyan élénk, ahogy azt remélni lehetett és ha a Cur-Salom gyűlés résztve-vői, akik az ország minden részéből ugyan-erre a napra Oradeára nem érkeztek volna, akkor még kisebb lett volna az érdeklődés. A Keren Hajjessod anyagi bázisa azért Erdélyben szilárd és bizonyos, hogy a most meginduló kampány megfelelő eredménye-ket fog felmutatni.

A Keren Hajjessod konferenciának nem megfelelő érdeklődés jegyében történt lezajlását nagyrészt annak tudjuk be, hogy a jubiláris konferencia a Jewish Agency ke-retében rendeztetett meg és Oradea nem-cionista zsidóságának prominensei nagy-részt még mindig úgy tekintik a Keren Hajjessodot, mintha az egy cionista és nem az egész világ zsidósága országépítő ala-pja volna. — És mindennek tudható be az is, hogy az oradeai orth. hitközség amely a multban minden zsidó nemzeti alapot érdeklő manifesztációban megfelelően képviseltette magát és a fórumon is hangot adott annak kötelező támogatásáról, addig a jelenlegi jubiláris konferencia megnyitó-járól szinte tünnetőleg teljesen távol tartotta magát. Annál fájdalmasabb ez mert hi-szen igen sok vallásos zsidó nyert ép ez alap támogatása folytán a Szentföldön megfelelő elhelyezkedést.

Ezzel szemben ezuttal elismerő hangon kell megemlékeznünk az erdélyi occident hitközségek országos szervezetéről, vala-mint az oradeai izr. hitközségről, amely el-lentétben a multtal, a Jewish Agency ün-nepepegeken mindvégig résztvett, ami er-délyszerte kellemes hatást váltott ki.

A jubiláris konferenciát dr Weiss Artur, az erdélyi kuratorium elnöke nyitotta meg román, héber és magyar nyelven. Nagyvonalu visszapillantást vet a KH 15 éves munkájára, rámutat az Erdélyben elért Keren Hajjessod eredményre.

Löbl Lajos a KH főtitkár referált ez-után a munkáról míg Weinberger Nándorné, a Wizo képviselője praktikus utbaigazítást ad a gyűlés munkájára.

Dr Mibashan (Bucuresti) a Jewish Agency munkájáról tart nagyszabásu expo-zét. Rámutat azokra az alapelvekre, amelye-ken a Jewish Agency megszületett. Bár a Jewish Agency a nacionalisták és cionisták „házasságának” gyermeke, azért a terhet mégis a cionisták viselik. Nem ismerhetünk ma már cionista és nem-cionista zsidókat, csak becsületes és nem becsületes zsidókat. A Jewish Agencynek minden zsidó közüle-tet magában kell egyesíteni.

Dr Hellmann a jeruzsálemi főiroda de-legátusa a következő szónok. A Legislative Council ügyéről beszél. Ha megtették vol-na kötelességeinket a nemzeti eszmével szemben, akkor más lenne a helyzet ma a

Legislative Council ügyében is. A Council veszélye figyelmezteti a zsidó népet az ala-pok fokozottabb támogatására.

M. Geiger, a KH erdélyi fődelegátusa tartotta meg referátumát ezután. Fokozot-tabb munka szükségéről beszél.

Dr Balázs Endre lemondását a Jewish Agency erdélyi tagozatának elnöki tisztsé-géről sajnálattal veszik tudomásul és elha-tározzák, hogy egyelőre nem töltik be az elnöki helyet.

Darvas Mór (Targu Mures) fokozot-tabb munkára szólítja fel a delegátusokat. Ezután megválasztották a Jewish Agency erdélyi tagozatának tartományi tanácsát.

Este bankett volt, amelyen határos pohárköszöntőket tartottak: Dr Weiss Artur, Weinberger Nándor, dr Mibashan, dr Fried Ábrahám és Friedmann Armin.

Vasárnap este 7 órakor a Fekete Sas palota mozitermében tartották meg az ün-nepi ülést.

Az üdvözlők közül kiemelendő dr Ador-ján Arminnak beszéde, aki mint az erdélyi occident hitközségek elnöke a következők-ben üdvözölte a jubiláris konferenciát.

— A palesztinai munka minden zsidót érdekel, akár cionista, akár nem cionista. Az egész világ zsidósága, szegény és gaz-dag, fiatal és öreg egyaránt érzi, hogy mindnyájan Izrael egyetlen gyermekei va-gyunk. Öseinktől örökölt vallást eszmék még ma is fényesen ragyognak és ezek az eszmék Palesztina felé mutatnak. A jelen-legi ülések azt bizonyítják, hogy a Szent-földön eredményes munka folyik a zsidó-ság szempontjából, amelyért hálával tarto-zunk azoknak, akik ezt az áldozatkész munkát végzik. Isten áldását kérem mun-kájukra és kívánom, hogy a zsidóság örök hálája buzdítsa Önöket továbbra is azon az uton, amelyen eddig is haladtak. Az erdélyi és bánáti occident hitközségek tagjai ugyan nem azonosan gondolkodnak a cionista munka tekintetében, de abban mindnyájan egyek, hogy elismeréssel adóznak és figye-lemmel kísérik a Keren Hajjessod munká-ját. Üdvözlöm a konferenciát az occ. hit-község központja nevében és továbbra is eredményes munkát kívánok. Üdvözlöm a konferenciát az oradeai occident hitközség nevében is.

Ezután Vermes Ernő a Zsidó Nemzeti Szövetség nevében héber üdvözlő beszédet tart. Kesztenbaum Miksa a Mizrahi üdvöz-letét tolmácsolja. Dr Markovits Ignátné a Wizo föderáció nevében szólal fel. Borgida József az Árvagondozó és Kishitelbankok nevében tartott üdvözlő beszédeit. Dr Mar-kovits Ignácz a KKL., Reiter Károly az er-délyrészi Palesztina hivatal, dr Schwartz Lajos a satumarei Unitas, Danzig Hillel az Aviva-Barisszia, Just József a mizrachista ifjuság, Waldner Chaim a „Noar Hacioni” és Heller Miklós a „Makkabi” nevében üd-vözölte a konferenciát.

Ezután Moritz Geiger tartotta ma nagyhatásu Keren Hajjessod referátumát. A jubiláris konferenciát a Hatikva hangja mellett zárták be.

A NÉMET BIRODALMI BANK ÉS VASUT JANUÁR 1-ÉVEL TELJESEN ZSIDÓMENTES LETT

Berlin. A Reichsbahn és Reichsbank december 24-én rendelkezést kaptak az ille-tékes miniszteriumoktól, amelyben utasítják őket, hogy egykezzenek január 1-ig a még

szolgáltatásban levő zsidókat is leépíteni, hogy az új év kezdetével „zsidómentes” legyen a két nagy állami intézmény. Ez a rendel-kezés nagyon kevés zsidót érint már, mert még a régi frontarcosokat is leépítették már, csak még néhány „nehézen nélkülöz-hető” volt szolgáltatásban, de január 1-ével ezek is távoznak munkahelyükről.

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5698

Péntek: Tevesz 22. Jan. 17.

Szombat: Tevesz 23. Jan. 18.

Heti szidra: שמחה

Heti háttóra: הבאים ישרש

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4:45

gyertyagyújtás 4:55

Istentisztelet kezdete 5:00.

Szombat befejezése 6:00.

Fosch Chodes bencao és

Az országos Zsidó Párt felhívása a főváros zsidó lakosságához!

Komor jövő rajzolódnak élnek. A zsidó összesség és az egyén is gazdasági létében, társadalmi elhelyezkedésében súlyos megpróbáltatások előtt áll. Mind nyomasztóbbak azok a körülmények, amelyek arra mutatnak, hogy bizonyos csoportok politikai programotként tüntetik maguk elé a zsidóság elnyomását. A horizont mindinkább sötétedik és vészves vihar közeledtét jelzi a zsidó lélek érzékeny szeizmográfja.

Ez a megérzés parancsolja reánk azt is, hogy harsányan kiáltunk a szunnyadó zsidó ántudat felé a tömörülés szükségességét.

Ezért fordul most az Országos Zsidó Párt vezetősége a főváros zsidó lakosságához, amelyben annak szükségességét hangsúlyozza, amely egyesítsük erőinket jogaink megvédésére, mert a fenyegető vészt csak a tömörülés, a céludatos összefogás háríthatja el fejkünk felől.

A fővárosban levő országos szervezet akcióképességének főfeltétele, hogy magában a fővárosban is rendelkezzen oly tagozattal, amelyben erősen lükte az eleven tettekkészség és erő.

Ma inkább mint valaha van szükségünk arra, hogy az Országos Zsidó Pártnak olyan tagozata legyen Bucarestben, amely az itteni zsidóság számának, társadalmi súlyának megfelelő, a párt fővárosi tagozatának ujjászervezése és megerősítése elsőrendű kötelessége ma Bucaresti minden zsidó lakosának, mindannyiunknak, akiben zsidó érzés van és él a zsidó lelkiismeret parancsszava.

Lépjön be minden egyes bucurestii zsidó testvérünk a Zsidó Pártba és tartsa legfőbb erkölcsi kötelességének, hogy az egész ország zsidóságára oly fontos szervezkedést, mielőbb negvalósítsa.

Dr Fischer Tivadar
elnök.

A zsidópárt fővárosi tagozatának ujjászervező bizottsága: ss. Dr Fisú Weismann, SS. Dr J. Singer, ss. Misu Benvenisti, ss. Ing. L. Rosenberg, ss. Av. M. Segal, ss. Av. I. Gruberg, ss. Av. H. Feller, ss. Dr S. Löbel.

— Stephen Wise amerikai rabbi felesége bojkott-örsegen áll. New-York. Stephen S. Wise főrabbi felesége, aki az American Jewish Congress nőosztályának elnöke, a Shackman játékarúhához előtt bojkott-örsegen állott számos más ismert asszonnyal együtt, hogy figyelmeztesse a vevőket az áruház bojkottálására, mert az nagyrészt német gyártmányú cikkeket árult. A bojkottálók parancsot kaptak a rendőrtől, hogy távozzanak, azonban ennek a felhívításnak nem tettek eleget, ezért letartóztatások várhatók.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIRLA” iroda. Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

— Sem a zsidó, sem a keresztény egyház nem akart egy bárifai zsidó ügyvédet eltemetni. Bardiöv (Bártfa.) A múlt év utolsó napján dr Weisz bárifai ügyvéd elkísérte keresztény feleségét és családját az evangélikus templomba, ahonnan egyik keresztény ügyvéd kollégájához ment szilveszteri mulatságra. Reggelfelé rosszul lett az ügyvéd és azonnal meg is halt. Eltemetése körül érdekes bonyodalom keletkezett. Felesége azt akarta, hogy az evangélikus temetőben földelje el, viszont az egyház erre nem volt hajlandó, mert az ügyvéd nem volt tagja az evangélikus hitközségnek. A chevra kadisa viszont csak az esetben vállalta az eltemetést, ha az az összes zsidó rituális előírások szerint történik. Ezt az elhunyt keresztény felesége nem akarta és így az a helyzet állott elő, hogy sem a zsidó sem a keresztény egyház nem vállalta az eltemetést. Végül úgy oldották meg a kérdést, hogy a holttestet elszállították Eperjesre, ahol zsidó rítus szerint temették el. A temetésen sem a zsidó, sem a keresztény ügyvédkollégák nem vettek részt.

— Aldort állapotban levő nők, ifjú anyák és többgyermekes asszonyok az enyhe természetes „Ferenc József” keserűvíznek már mérsékelt adagokban való használata által is könnyű és hig ürülést, ugyszintén rendes gyomor- és bélműködést érnek el. A modern nőgyógyászat főképviselei a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és azt kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találták. Kapható minden gyógyszerárban, drogueriában és fűszerüzletben.

— A norvégek és a tel-avivi vásár. Osló. A norvég kereskedelmi flotta már huzamosabb idő óta nagy üzleteket köt a narancsok szállításával és amellet jó vevője is a palesztinai citrus-területeknek. Más közelebbi üzleti kapcsolat nem volt a két ország között. Most nagy változások történtek ebben a kapcsolatban. A norvég ipari körök eddig nagy figyelemmel kísérték Norvégia és Dánia kereskedelmi kapcsolatait és ezért elhatározták, hogy látási pavilonnal résztvesznek a Tel-Avivban rendezendő vásáron, hogy bemutassák a norvég ipar termelvényeit. Külön messzebízottság alakult, amelyben részt vesz az állami halászat igazgatója, a nagyipari szervezet elnöke, a kereskedelmi szervezet elnöke és a Fred. Olsen Line igazgatója, kinek erős érdekeltségei vannak Palesztinában.

— Halálozás. Csak nemrégiben számoltunk be arról a megrendítő gyászról, amely dr Várfalvi Mór turdai ügyvédet érte, szeretett neje fiatalon történt elhunytával és újra dr Várfalvi Mór gyászáról kell beszámolnunk, szeretett atyja: Weisz Maier nyug. körjegyző 87 éves korában történt elhunytával. Az elhunyt Turda zsidóságának legszimpatikusabb alakja volt s mindenütt tisztelték puritán és orth. vallásos életmódja miatt. Osztatlan részvétellel lefolyt temetésén egyetlen fia dr Várfalvi Mór méltatta az elhunyt erőit és mondott köszönetet szülői gondoskodásáért. Rajta kívül leánya, Rosenberg J.-né s kiterjedt rokonsága gyászolja.

— A pesti ortodox központi iroda nem engedélyezi az Agudához való csatlakozást. Budapest. A világ legvallásosabb világszervezete, az Agudasz Jiszroel mindenütt rendelkezik már expozitúrákkal és tervbe vette, hogy a magyarországi zsidóság körében is megfelelő Aguda helyicsoportokat szervez. A budapesti orth. központi iroda tanácsa a napokban foglalkozott a kérdéssel és határozatilag kimondta, hogy az 1924-ben hozott irodai döntés mivel az nem vonatott vissza, ma is érvényben van és ennek alapján nincsen megengedve Magyarországon, hogy az Aguda szervezetekbe tömörüljön a zsidó ság. A döntés szerint esetleg más szervezetekbe lehet kapcsolódni, de az Agudasz Jiszroelhez nem. A döntést állítólag a Központi Iroda vezetőségében szereplő agudista felfogásnak is magukéva tették és nem hajlandók a további szervezkedés előkészítésében részt venni.

Miben rejlik a „Gastro D.” amerikai gyógyszer kitünő hatása az emésztési zavarok gyógyítása terén?

Serkenti és normalizálja a gyomor nyálhártya mirigyait, miáltal az emésztést nagyban elősegíti.

2. Fokozza a gyomor és belek mozgásait, tehát megszünteti a gyomor és bélrenyheséget.

3. Meggátolja a gyomorban és belekben a bevitt ételek erjedését és rothadását és így megakadályozza a mérges gázok fejlődését a gyomorban és belekben.

4. 10—15 éves krónikus gyomor-, bél-, epe- és vesebetegségeket teljesen meggyógyít, s gyönyörű eredményeket ad gyomor- és bélfekélynél.

5. Görcsoldó hatásánál fogva a hirtelen előálló és legerősebb gyomor-, bél- vagy epegörcsrohamokat 10 percen belül megszünteti.

6. Nagyban elősegíti a vese normális működését és a vérből kiválasztott vizeleteknek a vesén való átszűrődését.

7. Nagyban elősegíti a tápfevételt, a vörösvérsejtek képződését — és a betegség következtében legyengült szervezetnél súlygyarapodást eredményez.

8. Miután a vegetatív idegrendszerre nagy hatást gyakorol, megszünteti a legmakacsabb álmatlanságot és az ideges kimerültséget.

Megrendelhető 130 lei utánvétellel Császár Ernő gyógyszerárban, Bucuresti, Calca Victoriei 124. szám.

— Saját gyártmányú cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

— Halálozás. Galospetri zsidósága osztatlan részvétellel gyászolja a közelmúlt napokban 65 éves korában elhunyt Goldner Leopoldot. Az elhunyt messzi vidékeken híres volt önzetlenségéről és jótékonyágáról. A vallásos életet ő teremtette meg és tartotta fenn helységében. A szegény vándorzsidók számára menhelyet állított fel. Földbirtokain a nemzsidó cselédséget sem dolgoztatta soha szombaton, ami egymaga óriási áldozatot jelentett. Halálát kiterjedt rokonsága, özvegye és fiai Ferenc, Lajos, Sándor és Ödön gyászolja, de osztóznak gyászukban mindazok, akik ismerték az elhunyt nemes jellemét.

— Az algiri „Tüzkereszt” dr Goebels élén, Algir. Az algiri „Croix de Feu” fasiszta szervezet elnöke Bricaut beszédet tartott legutóbb 4000 hallgató előtt és hangsúlyozta, hogy nem lehet és nem szabad azok között különbség legyen, akik francia zászló alatt harcoltak akár mohamedánok, akár keresztények, vagy zsidók is legyenek az illetők. Majd azt mondotta Bricaut, hogy dr Goebels rendelete, amely szerint a zsidó elesett hősök neveit levakarják az emléktáblákról, a legnagyobb infámia és mélyebbre nem is süllyedhet; a németiség, mint a gyűlöletnek és halátlanságnak erre a hallatlan fokára.

Kérjük mindenütt az
»ALBA-IULIA«
antiszeptikus pipere szappant

Kézműsáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű

»URSUS« szappant

Gyártja:

Breckner János r. t.

Alba-Iulia

Ön is védekezzen

a veszedelme
sen elterjedő
betegségek ellen a kellemesen illatosított

Senlaslo

(Szt. László)

fertőtlenítő szappannaMegóvja **fertőzésektől**

Vigyázzon, nehogy utánzatokkal szolgálják ki.

— A sighet-i főrabbi Oradeán, illusztris vendéget kapott az oradeai zsidóság csütörtök este. Több száz főnyi tömeg sorfala között vonult be Zalmen Leib Teitelbaum sighet-i főrabbi az oradeai állomásról. A fiatal, alig 25 éves szimpatikus főrabbi nagy elődök tehetséges leszármazottja, Leikovits fűszerkereskedőnél szállott meg. Első vizitje Fuchs Benjámint főrabbinak szólott, aki megengedte a sighet-i főrabbinak, hogy az ort. hitközség bármelyik templomában tarthat drószót szombaton délelőtt. Meglátogatta Hager-wischnitzi főrabbit is. A főrabbinak rendkívül sok látogatója volt a városhól és környékéről, péntek este Oradea legrégebb chassid imaházában, az ugynevezett „klauz“-ban. Szombat délelőtt zsufozásig megtelt a Fuchs Mór-uccai nagytemplom, hogy meghallgassa a vendég főrabbi beszédét. A sighet-i főrabbi kedd este utazott el Oradeáról.

— A DURA-REX elemeke lelkesedéssel fogadta a fogyasztóközönség. Lapunk hasábjain már tájékoztattuk olvasóinkat az újfajta savés szalmiákmentes DURA-REX zseblámpa és anódelemek nagy előnyeiről. Olvasóközönségünk érdekében szükségesnek véltük a Dura-Műveknél az eddigi eredményekről érdeklődni. Ahonnet mint más szakkörökből is azon felvilágosítást kaptuk, hogy az eddigi kísérletek a legmesszebbmenő várakozást is felülmúlják. Alig néhány hete hogy a Dura-Rex piacra került, máris oly általánosan nagy az érdeklődés és fogyasztás, ami arra enged következtetni, hogy a fogyasztók rövidesen kizárólag ezen új elemek használatára fognak áttérni. Szakkörök véleménye szerint a korlátlan raktárképesség felbecsülhetetlen előny, ami egyúttal pénzmegtakarítást is jelent, az elemek nagy teljesítménye pedig eddig nem ismert jó rádióvételt biztosít. Felhívjuk ezen körülményre olvasóink figyelmét.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb
találkozóhelye Bucurestiben

KATZ orth. kóser **restaurant**

București, str. Carol 32. I. emelet

— Két millió lej költséggel kulturház építését határozta el a cluj-i izr. hitközség. Errekes terv merült fel a cluj-i izr. hitközség vezetősége körében. Nagy hiányt pótolna, a cluj-i zsidóság szempontjából pedig követelő szükséglet pótolna annak a kulturháznak a megvalósítása, amelyért most sikraszáll a hitközség mindig újat és értékeset produkálni akaró vezetősége. A mai súlyos helyzetben viszont a szükséges két millió lei felhozása nem tartozik a könnyű feladatok közé. Ennek kapcsán megvalósítást nyerne a rég tervezett zsidó középiskola felállítása is. Az erőteljesen megindult társadalmi mozgalom élén az agilis és minden tekintetben feltrekész új főrabbi, dr. Weinberger Mózes főrabbi áll, aki életcéljának tüzte ki, hogy minél magasabbra emelje az eddig is mintaszerű cluj-i hitközség intézményeinek színvonalát. Mit értesülünk, fenti célra több száz ezer lei már le lett jegyezve, sőt le is lett fizetve. Remélhető, hogy rövidesen új cluj-i zsidó közintézménnyel fog gazdagodni az erdélyi zsidóság.

A „Népünk“ ingyenes könyvakkciójának nagy sikere

Lapunk múlt évi december 20-iki számában jeleztük nagy könyvajándékozási akciónkat, amely előfizetőink körében a legnagyobb érdeklődést váltotta ki. Eddig is több ezren éltek a kedvezmény jogával, amely páratlanul áll a zsidó sajtóban: A „Népünk“, amely hetenként 12 oldalon, a legváltozatosabb tartalommal jelenik meg,

ingyen könyveket

ad mindazon előfizetőinek, akik hátralékban nincsenek és egy évre előre kifizetik lapunk előfizetési árát.

Öt könyvet adunk ajándékba, 5 kitűnő tanulmányt,

Martin Buber: Zsidóság és emberiség.

Achad Haam: Nietzscheánizmus és zsidóság.

Max Brod: Zsidóság és kereszténység viszonya.

Silbermann J. dr.: Zsidó kultúra és modern világnézet.

Leitner Zoltán: Szemelvények a Talmudból.

Könyvakkciónkat folytatjuk, azonban tekintettel arra, hogy már csak mérsékelt mennyiségben állnak rendelkezésre a könyvek, ezúton is kérjük mindazon előfizetőinket, akik páratlan kedvezmény jogával élni akarnak, szíveskedjenek elküldeni a hátralékot és egy évre előre fizetni, hogy akadálytalanul megkaphassák a hirdett könyveket. Új előfizetők, akik egy évre fizetnek, szintén részesülnek a kedvezményben.

Még ma rendezze a „Népünk“ előfizetési díját, nehogy elkéssen.

— Mit tartalmaz az „Am Haerec“ broszúra. Keserves tapasztalatok és biztató remények a föld és annak munkása, a zsidóság nagy tévedése, szükséges-e a zsidóság átrétegződése? Átrétegződhet-e a zsidóság a galutban? Erec-Israel, mint a zsidó kérdés megoldása. Megoldandó feladatok. A kolonizáció új módja. Pénz és ember. A mezőgazdasági kiképzés. A kolonizációs társaság működése. Pénzkezelés. Földvásárlás. Földárak. Mennyi föld kell egy család megéltetéséhez? Milyen investíció szükséges a mezőgazdaságban? Pénzügyi kérdések és hitelügyletek. Földspekuláció. Jó befektetés-e a földvásárlás? Mit kezdünk a megvásárolt földdel? Mit kezdhet a földjével az, aki nem megy ki? Milyen legyen a termelés forma? Egy Palesztinai zsidó falu tervezete. Milyen előnyöket nyújt a földvásárlási társaság? A palesztinai földvásárlási társaság rövid története (Halló itt rádió Palesztinai) a Palesztinai Földvásárlási Társaság alapszabály tervezete. Tájékoztató. A PFT. munkatársai. A broszúra megrendelhető dr. Lévai Lajosnál Jibon, jud. Salaj 12 lei plusz 3 lei bélyeg beküldése ellenében.

— Zsidót neveztek ki a varsói rádió speakerjének. Varsó. Néhány héttel ezelőtt pályázatot hirdettek a városi rádió „bemondói“ állásra, amelyre több százan nyújtották be pályázatukat. Az állást hosszas vizsgálódás után egy Schenker nevű zsidó fiatalemberrel töltötték be, mert őt tartották erre a célra a legalkalmasabbnak.

Razológárosok, drogueristák figyelmébe!

I. osztályu erős **fehér Bárium-Sulfid**
olcsón kapható

MOARA ELIZABETA

OȘORHEIU (jud. Bihor.) — Tel. Oradea 2-22.

Ki lesz a budapesti ortodox zsidóság főrabbija?

Budapest. A magyar főváros zsidó közvéleményét már régen foglalkoztatja az az égető és nyílt kérdés, hogy ki fogja méltóan betölteni azt a főrabbi széket, amely a megboldogult Reich Koppel főrabbi halálával megüresedett. Pesti főrabbinak csak olyan férfiut lehet megválasztani, aki minden tekintetben tekintély legyen, mert míg egyrészt a hitközség strukturája egészen vallásos beállítottságu, addig intézményei modernnek és végeredményben olyan követelményeknek kell megfeleljen, amelyre méltó egyéniséget bajos találni. Ezért van azután az, hogy évek óta nincs főrabbi a pesti ortodoxiának, bár a vezetőség már régen nyugvópontra szeretné juttatni ezt a kérdést, másrészt hiányát is érzik egy autoritásnak, aki a hitközség élén álljon.

Évek óta végre először lansziroznak egy olyan nevet, amely — ha a hír igaznak bizonyul — osztatlan megelőzést keltene a zsidó közvéleményben. Arról van szó, hogy a csaknem 200 éves pozsonyi rabbicalád most élő kiváló reprezentánsát, a világhírű jesiva rektorát, Schreiber Akiba pozsonyi főrabbi választanák meg a pesti hitközség főrabbiának. Ez kitűnő megoldás volna, mert a Chaszam-Szofer dedunokája és közvetlen utóda, méltó volna a budapesti hitközséghez. Értesüléseink szerint, ezt a megoldást a kiváló és Szlovénz-kó zsidóságának legreprezentatív egyénisége is fogadná, ha a pozsonyi rabbiszékben való családi utódlásnak kérdését megoldhatná.

Kétségtelen, hogy Schreiber Akiba pozsonyi főrabbi, amennyiben távozna, rendkívül érzékeny veszteséget szenvedne a csehszlovákiai zsidóság, mert tekintélye, kifelé és befelé egyaránt olyan nagy, hogy távozása nagy űrt hagyna maga után. Az utódállamok zsidósága nem nélkülözhet olyan autoritásokat, mint a pozsonyi főrabbi és főleg nem olyan askenázi mentalitású főpapot, akiben sajnos napról-napra nagyobb a hiány úgy Magyarországon, mint valamennyi utódállamban.

— Minden életkorban enyhíti a fájdalmakat a Togat. Gyorsan és biztosan csillapítja a jól bevált Togat-tabletta a fájdalmakat. Több mint 7000 orvosi szakvélemény dicséri a Togat kitűnő jó hatását rheuma, köszvény, idegszabab, spanyolláz (grippa), hüléses betegségek, fejfájás és idegfájdalmak esetén. Az Ön orvosa is igazolni fogja, hogy a Togat jó hatása mellett teljesen ártalmatlan. Oldja a hagsavat, bakteriumölő és természetes módon küszöböli ki a szervezetből a betegség okozta bomlási termékeket. Évek óta fennálló fájdalmas bajoknál is meglepő gyógyeredmény érhető el a Togat-tablettákkal. A Togat-nak nincs pótszerrel. Az összes gyógyszerárakban és drogueristákban kapható.

Elegáns őszi és téli
szövetkülönlegességeim
kabátokban és öltönyökben megérkeztek
HACKMAYER uriszabóság ORADEA
P. Reg. Maria 3.

Fuchs Benjámín oradeai főrabbi nagyhatású beszéde az ujonnan megválasztott oradeai hitközségi vezetőséghez

„A kaszuszért jelen állapotban a felelősséget nem vállalom” -- mondotta a főrabbi

Oradea. — Január 12-én, vasárnap délután az orth. hitközség új képviselő-testülete megtartotta első és egyuttal tisztújító közgyűlését. A képviselőtestület tagjainak többsége felvonult. A közgyűlés három esztendőre elnökké Ullmann Istvánt választotta meg. Alelnökök lettek: Dénes Izidor, Silbermann József és Krausz Sándor. Pénztáros: Schwab Lázár, ellenőr: Klein Dávid, gondnokok: Farkas Sámuel, Groszmann Benő, Rosenberg Henrik, Róth Adolf, Ullman M. Miklós és Leichtman Jenő. Alapítványi gondnok: Gellisz Gyula. Gazdasági tanácsosok: Schwartz Jakab, Neuman Lipót, iskolai gondnok: Berkovits Bernát és Stern Miksa. Előjárósági tanácsosok: Nassbaum Sámuel, Freund Lajos, Reich József, Seidenfrau József, Ullmann József és Rothbart A. Ede. A választás után felkeresték a szokásos bemutatkozásra Fuchs Benjámín főrabbit, aki az elnök üdvözlő szavaira a következőket mondotta: Köszöni az ujonnan megválasztott előjáróság üdvözlő szavait és reméli, hogy a jelenlegi vezetőség hitközségi irányítása nem lesz folytatása az előző rezsimnek. A vezetőséget a mai rendkívüli viszo-

nyok között kötelességének tartja támogatni, de ugyanakkor elvárja, hogy a vezetőség minden tagja át legyen hatva attól, hogy az oradeai orth. hitközségben csak egyetlen „more-deasré” (egyházfő) van, akinek utasításait a jelenlegi vezetőségnek kötelessége respektálni. A kaszusz tekintetében csak úgy vállalhatja a felelősséget, ha azokat a rituális utasításokat, amelyeket kiad, a vezetőség mindenkor teljes egészében tiszteletben tartja.

Majd így folytatta:

— „Ismételten ki kell jelentenem, amit már írásban és szóban is többször megtettem, hogy a kaszuszért, jelen állapotban a felelősséget nem vállalom. Az Örökkévaló ennek a hitközségnek az élére állított és ennek folytán kötelességeim vannak a felsőbb hatalommal szemben, amely kötelességemet, még hátralevő életemben teljesíteni akarom.”

A főrabbi nagyhatású beszéde, amelyet könnyekkel szemében mondott el, rendkívül mély benyomást tett a jelenlevőkre és a városban is nagy feltűnést keltett.

A lemerbergi városi tanácsban politikai bojkottot jelentettek be a cionisták ellen

Lemberg. Páratlanul álló incidens történt a lemerbergi városi tanács legutóbbi ülésén. Bino professzor a tanács lengyel tagjai nevében bejelentette, hogy „politikai bojkott” alá vetik a cionista tanácsosokat. A politikai bojkott oly képpen fog megnyilatkozni, hogy valahányszor egy cionista tanács tag szólásra emelkedik, a lengyelek tüntetőleg el fogják a termet hagyni és ezáltal feloszlásra fogják kényszeríteni a gyűlést. — A bojkott meghirdetésének érdekes előzménye van. Közvetlen oka az, hogy a cionisták ellene szavaztak azon indítványnak, hogy Lemberg egyik uccáját a nemrég elhunyt

Manczynski tábornokról, Lemberg felszabadító járól nevezzék el, aki győzelemre vitte a lengyel-ukrán háborút. A cionisták azzal indokolták tagadó állásfoglalásukat, hogy Manczynski a felszabadító harcok idején zsidóellenes pogromot szervezett Lembergben, amely a történelem egyik legvéresebb és legborzalmasabb pogromja volt. A városi tanács elnöke megvonta a szót dr. Smorak cionista tanácsagtagtól, valamint a szocialista frakció vezetőjétől, akik reflektálni akartak Bino professzor bejelentésére.

— Wedgwood ezredes a Legislative Council ellen. London. A „Times”-ban az ismert cionbarát Josiah Wedgwood ezredes cikket ír, amelyben élesen támadja a palesztinai törvényhozó tanács tervét és szerinte ez csak kiélez majd az ellentéteket az országban. Most még nem késő a tervet jól áttanulmányozni és a hibákból okulni, amelyeket elkövettek Egyiptomban és mindenütt, ahol túl korán kezdték meg az önálló törvényhozás bevezetését.

— A német zsidók védik Hitlert. New York. Ismeretes, hogy amikor Roosevelt elnök az amerikai kongresszus újévi szesszióját megnyitotta, erősen kikélt a diktatúrák ellen és a polgárok teljes egyenjogúsítását tartotta minden állam legfőbb feadatának. Ezzel kapcsolatban most, hogy az American Jewish Congress ülést tartott, dr. Stephen Wise rabbi kijelentette, hogy biztos tudomása szerint Roosevelt egyenesen meg akarta bélyegezni a német felelős tényezőket, amiért oly kiméletlenül üldözik a zsidókat. Dr. Stephen Wise szerint Roosevelt elnököt felkefeste egy csoport német zsidó és kérte, hogy ezt a beszédet ilyformán ne tartsa meg. Példátlanul éles hangon aposztrofálta Wise a német zsidókat, akikről többek között a következőket mondotta: „háromszorosan is átkozott német zsidók, akiknek a náciország java fontosabb, mint a zsidó becsület és önérzet”.

— Zsidó orvosok Palesztinában Jeruzsálem. 1935 áprilisáig 1500 orvost regisztráltak Palesztinában, ezekből 1300 a zsidó, ezek szerint körülbelül minden 300 zsidó lélekre esik egy orvos. Ezekből 331 németországi, 229 oroszországi, 197 lengyelországi a többi más országokból. Különösen sok orvos vándorolt be Oroszországból 1919—1923 között. Azóta alig vándoroltak be, viszont erősen emelkedett a lengyelországi és németországi zsidó orvosok száma.

PALESZTINAI TEJGAZDASÁG. A tejjgazdaság terén az utóbbi években Palesztina jelentős fejlődésen ment keresztül. Az év elején Palesztina zsidó tejjgazdaságaiban 4418-ra emelkedett a fejőstehenek és juhok száma. A Te nuva termelőségüket az év folyamán 289.000 liter tejet termelt, amelyből 92.000 litert sajt- és túrókészítésre használtak fel. Bár az utolsó évben az előző évvel szemben 21 százalékkal emelkedett a tejtermelés, a tejjgazdaságnak még korlátlan lehetőségei vannak Palesztinában. Az ország vaj- és tejtermékek szűk ségleteit még mindig a külföld látja el.

ROTSCHILD-MUZEUM. A rison löcioni községtanács legutóbbi ülésén elhatározta, hogy báró ROTSCCHILD Edmond emlékére muzeumot állít fel, amelyben a Palesztina-mozgalom nagy mecénásának az országépítésben vitt szerepéről minden adatot és bizonyítékot összegyűjtenek. Az eddig összegyűjtött dolgokat ideiglenesen a tisztviselők házában helyezik el.

— Rav Mesulem Rath-ot választották meg Cernăuți orth. főrabbijának. Cernăuți. Vasárnap, január 12-én nagy érdeklődéssel várt főrabbiaválasztás zajlott le Cernăuți-ban. Rubin rabbi, aki az egyik jelölt volt, két nappal a választás előtt lemondott a jelölésről, a zsidó hitközséghez írt levélben. Egyidejűleg kérte, hogy nagytiszteletű kollegáját, Mesulem-Rathot válasszák meg orth. főrabbinak. A választás így egyhangulag történt és Mesulem Rath, aki rendkívül tekintélyes rabbi dinasztiából származik, Cernăuți főrabbija lett. A választás egy rendkívül érdemes férfiut ért, aki ugyanis mint Románia és Lengyelország egyik legkiválóbb talmudistája, mint a legkiválóbb Rambam-kutató és nagy világi tudású ember, mint kitűnő szónok, általános elismerést vívott ki magának. Mesulem Rath meghalodogult atyja sokáig élt Oradeán, ahol sokan tisztelték és szerették szereténységéért és tudásáért. Nemrégiben hunyt el. A megválasztott főrabbi egyik fivére Moscs Rath, a kiváló bécsi hebraista, másik fivére El-raim Rath közismert Erdélyben, mint a mizrahizmus vezére, aki a múlt év őszén Palesztinába költözött, ahol a központi szervezet szolgálatában áll. A Jeruzsálemi központ őt küldte ki most, hogy úgy Erdélyben, mint Szlovákiában a Keren Erec Jisráel akciót levezesse. Mesulem Rath megválasztása vallásos zsidó körökben nagy örömet keltett és számosan gratuláltak Erdélyből is a kiváló főrabbinak.

— Angol kitüntetések az újév alkalmából. London. Az angol király az újév alkalmából számos zsidót is kitüntetett. Sidney Salamon Abrahamnak Tanganyika legfőbb birájának a baronett címet adományozta. A híres zsidó zongoraművésznek, Miss M. Hess-nek egy érdemkeresztet parancsnoki rangját. Ugyancsak érdemkeresztet kapott a konzervatív párt információs főirodájának vezetője, Percy Cohen. Ugyanezt a kitüntetést kapta szociális munkájáért Dél-Rhodézia főrabbija, Moses Isak Cohen. A palesztinai mezőgazdaság előmozdítása körül szerzett érdemeiért a Mikveh Izraeli mezőgazdasági iskola vezetője Eljahu Krause is előkelő kitüntetésben részesült.

Halálozás. Singer Emil a desi zsidóság s a keskedő-társadalom kimagasló egyénisége, a hitközség elnöke szombat reggel hatvanhat éves korában váratlanul elhunyt. Vasárnap temették az egész város osztatlan részvétele mellett. Paneth Jakab főrabbi beszéde után Schwartz Pinkász manasturi főrabbi tartott magas szárnyalású gyászbeszédet, méltatta az elhunyt érdemeit, kiemelve mély vallásosságát, puritán egyéniségét. Sancier Bernáth alrabbi a hitközségi alkalmazottak, Berger Sándor a Chewra Kadisa, Klein Nándor a hitközség, Zeif Szináj az ortodox központi iroda nevében bucsuztatták a desi zsidóság nagy halottját. Őt gyermeke, unokái és kiterjedt rokonság gyászolja.

PALESZTINA

MEGVALASZTOTTAK A MEGBOLDO GULF KOOK FÖRABBI UTÓDÁT, Jeruzsálem. A zsidó közületekkel való előzetes tanácskozás nélkül megválasztották a jeruzsálemi rabbi Kook főrabbi utódát, Zvi Passach Frank személyében. A zsidó intézmények nem akarják elismerni a választás törvényességét. A geri chassidok rabbi Zemba-t hívták meg a palesztinai zsidóság szellemi vezérének. Itt említjük meg, hogy január 5-én indult el rabbi Amiel volt antwerpeni főrabbi, hogy elfoglalja új, díszes állását, mint Tei-Aviv főrabbi. Az antwerpeni zsidóság nagy ünnepek között búcsuzott el rabbi Amieltől.

A GERER REBBE ALLANDÓ TARTÓZKODÁSRA KAPOTT ENGEDÉLYT PALESZTINABAN. Többbizben megemlékeztünk arról, hogy a világhírű gerer-rebbe hónapokkal ezelőtt Palesztinába érkezett mint turista és a „Sz'fász emesz” épületben lakik, amelyben a geri hivek által fenntartott Talmud-Tóra iskola van. A rebbe most állandó tartózkodási engedélyt kapott. A rebbe különben nagyon visszavonultan él, legutóbb meglátogatta Duschinsky főrabbit, illetőleg visszaadta látogatását. Reggelente fogadja hiveit és átveszi a kvitliket, azután megkezdődik a tanulás és tanítás. „Pid-jant” nem fogad el sem ő, sem személyzete. Most, hogy a „turistából” állandó lakos lett, eszerint is rendezkedik be az Ereben.

BERETVAPENGE-GYAR LÉTESULT PALESZTINABAN. Tel-Aviv. Rison le Zion mellett, a „Gavish” üvegyár szomszédságában beretva-penge gyár létesült, amely az első ilyen szerű üzem Palesztinában. Az alapítója Klozman, az ismert hasonló lengyel gyárnak, a „Polnoz”-nak tulajdonosa, amely havonta hárommillió pengét gyárt. A palesztinai gyár „Okawa” néven dolgozik és a befektetett tőke 8-10.000 fontra rug. A gyár havi 750.000 produkcióra rendezkedik be, amely még ebben az évben piacra kerül. Eddig a pengék nagyrészt Németországból vitték be, az utóbbi időben az Egyesült Államok törtek előre. A palesztinai import értéke körülbelül 10.000 font évente.

A LADASZEG — MINT NEMZETGAZDASÁGI TENYEZŐ. Tel-Aviv. Tekintettel arra, hogy Palesztina narancsexportjánál hét és félmillió narancsládára van szüksége és ehhez 750 tonna különleges szeg kell, amelynek értéke körülbelül 10-12.000 angol font (10-12 millió le) fontossággal bír a palesztinai gazdasági életre, hogy ezeket a szegeket hol szerzik be. Feltűnt ennek kapcsán, hogy az ottani ipar a most folyó szezonban alig kapott rendeléseket. Kitént, hogy igen nagy mennyiségben vásároltak „transzfer-szegeket” Németországból. Érdekes, hogy amíg Európában a német „narancsláda-szeg” ára tonnánként 23 font, addig Palesztinában 14 és fél fontért lehet kapni. Természetesen ezt a különbséget azok a német zsidók fizetik meg, akik transzfer útján kapják meg pénzüket, illetőleg pénzüiknek csak egy töredéket, mert például az az 1000 márka, amelyet egy üzlet vagy ház eladásából kapnak, már az övé legalább 2-3000 márkát ér. Ebből levesz a német kormány huszonöt százalékot hivatalosan, marad 750 márka, a különféle ideoda „transzferálás” megint megemészt a 750-ből legalább 500-at, úgy hogy végül Palesztinában a Németországban 3000 márkát érő vagyongból 250 márka marad meg. És ebben segít a cionista szervezet, amely a transzfer szégyent nemhogy türi, de elő is segíti.

DECEMBER 22-ig 1,665.000 láda narancsot hajóztak be, 600.000 ládával többet, mint az előző évben. A kormány mezőgazdasági osztályának jelentése szerint nem 7.750.000 láda lesz a termés, hanem az újabb becslés szerint csupán 7.300.000 láda.

SAMUEL BLOOM, a palesztinai műfoggyár alapítója 75-ik születésnapja alkalmából 3000 fontos alapítványt tett a tel-avivi elhagyott gyermekek felségítése javára.

A WAAD LEUMI és az összes palesztinai zsidó szervezetek és hitközségek Sir Arthur Wachoupenak azon alkalmából, hogy újabb öt évre nevezte ki az angol király főkormányzónak, üdvözlő iratot nyújtottak át, amelyben szerencsét kívánnak további működéséhez.

BET ALFA KÖZELEBEN a kolónia őrszöit arab banditák megtámadták és lövéseket adtak le Jakob Glanc őrszemre. Az őrs nem sebesült meg, Rendőrkutyákkal vették a tetteseket üldözőbe és el is fogtak két beduint. Támadást kíséreltek meg és lövéseket adtak le a Kfar Chassidim kolónia közelében és Jadsur mellett egy vonagra. Letartóztatások nem fogatosítottak.

A PALESZTINAI FÖKORMÁNYZÓ AKABABAN. Sir Arthur Wachoupe karácsonyi szabadságának egy részét Akaba kikötőjében töltötte Claude Beddington ezredes yachtján. Egyidejűleg kisebb kirándulásokat is tettek a Vörös tengeren. Ez a látogatás jelzi a Vörös tengernek és Akabának fokozott jelentőségét. — Lapjelentések szerint ennek az utnak a célja az volt, hogy az egyiptomi titkos szolgálat vezetőjével, Stuart-tal tárgyaljon és megbeszélje a palesztinai törvényhozó tanács életbeléptetésének módjait. Egyidejűleg az arab légio transzjordániai parancsnokával, Peake pasával tárgyalt, valamint a sivatagi csapatok parancsnokával, Calf kapitánnyal. Ezek a megbeszélések Akaba megerősítésével is kapcsolatosak. Egyidejűleg Hassad Khaled pasa volt transzjordániai miniszterelnököt, aki jelenleg Londonban van és Riza Pasa al Rikahit, aki Damaszkuszban tartózkodik hazahívták Ammanba. Az arab lapok szerint ennek a két személyiségnek a visszahívása kapcsolatban van a transzjordániai kormány átszervezésével. Arab lapok közlik azt a hírt is, hogy az egyiptomi közlekedésügyi miniszter a mohamedán ünnepeket Palesztinában fogja töltetni és Szíriában, hogy a két országgal kapcsolatos közlekedési kérdéseket megtárgyalja.

ARAB SAJTÓHANGOK A LEGISLATÍVE COUNCIL ELLEN, Jeruzsálem. Az utóbbi napokban azok az arab újságok, amelyek közel állnak a muftihoz, cikkeket közölnek a palesztinai parlament megalakítása ellen. Az „Al Islamie”, a mufti lapja hangsúlyozza, hogy függetlenül az egyes részletkérdésektől magától a törvényhozó testülettől nem láthat hasznot az arab világ. Késégtelen — írja a lap, — hogy semmiféle kompetenciája nem lesz a szervnek, szoros függőségi viszonyban fog állni a kormányzattal és nélküle semmit sem határozhat. Ezért nincs is értelme, hogy az arabok résztvegyenek ebben. Más arab lapok is erőteljesen állást foglalnak a Council ellen és így a zsidóság egyöntetű tiltakozása mellé még az arabok is hozzácsatlakoznak, akik más szempontból ugyan, de szintén elvetendőnek találják a létesítendő törvényhozó tanács megvalósítását.

200 NÉMETORSZAGI UJABB GYERMEK-TRANSPORTOT VARNAK PALESZTINABAN. Jeruzsálem. A leközelebbi napokban újabb 200 fiatal ember érkezik Németországból, 15-17 évesek. Ezek mezőgazdasági kiképzésben fognak részesülni és ezért a munkások kvucákba osztják be őket. Rövidesen 25 leány is érkezik Németországból, akiket a jeruzsálemi női-szakiskolában képeznek majd ki, amelyet a Mizrahi tart fenn.

HUBERMANN BRONISZLAV KONCERTEKET ADOTT TEL-AVIVBAN, JERUSALEMEN ÉS HAIFABAN. A világhírű hegedü-virtuóz koncertjeire a jegyeket már hetekkel érkezése előtt elkapták. Frenetikus sikert aratott minden egyes fellépte alkalmával. Jeruzsálemben végighallgatta koncertjét a főkormányzó és az egész magasrangú hivatalnoki és diplomáciai kar. Huberman felhasználja most palesztinai tartózkodását arra, hogy régi tervét megvalósíthassa, amely abból áll, hogy megszervezen egy nagy filharmonikus zenekart, amely a zsidóságnak világszerte újabb megbecsülést és dicsőséget hozna.

AZ ILLEGALISOK LEGALIZÁLÁSA KÖRÜL. A Jewish Agency politikai osztályának vezetője, Shertok kihallgatáson jelent meg a főkormányzó előtt és kérte, hogy az illegális uton bevándoroltaknak egyszerre adják meg az állampolgári jogokat. Shertok azt ajánlotta, hogy az összes Palesztinában élő „illegálisok” certifikátot kapjanak.

LEVANTE-MESSE. A tel-avivi Levant vásár vezetősége a norvég kormánytól értesítést kapott, hogy Norvégia részt kíván venni a tel-avivi vásáron. A norvég szervező bizottság élére a pénzügyminisztérium halászati ügyosztályának vezetőjét nevezték ki. Aziz Makar, a török földművelésügyi minisztérium delegátusa meglátogatta a nemzetközi vásár csarnokát és különösen a mezőgazdasági és kolonizációs tervek iránt érdeklődött. A vásár vezetősége elhatározta, hogy a következő ügyosztályok számára albizottságokat létesít: élőmarha, baromfi és méhészet, déligyümölcs, gabona, zöldség és főzelékek, ipari növények, mezőgazdasági ipar, luxuskertészet, fásítás, az ültetvénybetegségek elleni küzdelem, mezőgazdasági reaktumok, mezőgazdasági iskola kérdés és agrár-problémák. Bulgár bevándorlók bizottságot választottak, hogy a nemzetközi vásáron bulgár pavillon építését eszközöljék ki. Diszelnöknek a bulgár földművelésügyi minisztert választották meg. Az osztrák kereskedelmi kamara főtitkára az osztrák pavillon létesítése érdekében a napokban Tel-Avivba érkezett.

HATVANEZER BEVÁNDORLÓ A MULT ÉVBEN. Jeruzsálem. A kormány bevándorlási hivatalának közleménye szerint 1935 november havában 4212 bevándorló érkezett Palesztinába. Ezek közül 562 ugynevezett kapitalista osztályhoz tartozott, vagyis minimálisan ezer font tőkét kellett felmutatniuk. A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint 1935 évében hivatalos számok szerint kerek 59 ezer zsidó vándorolt Palesztinába.

Beigazolódott, hogy a legjobban megszervezett kirándulások és utazások Palesztinába és a közelkelet többi országaiba a

ZION LLOYD által történnek meg.

Tehát ha valamilyen információt, utbaigazítást akar, úgy forduljon bizalommal a M. Jampolsky vezetésével álló

ZION-LLOYD-hoz

BUCUREȘTI, Calea Victoriei 33. (Casa Frascati) Telefon 3.69.13.
Képviseletek Clujon: Dr. W. Neumann Str. Berthelot 12. Timisoara: Reiter Ernő Str. Bonas 5
Oradean: Kirach Tibor, Str. Iorga 21. Telefon 252.

Látogatás az oradeai Zsidó Kórházban

A kórház szónak egykor valami komor csengése volt. A „kórházi ág” valami döbbenetes szimbóluma volt a nyomorúságos létnek. Ha megkérdezzük önmagunkat, hogy mi ennek az oka, akkor két feleletet adhatunk. Az egyik: hogy senkisémet szeret beteg lenni, mert az kinnal, szenvedéssel és bánattal jár. Ha embertársunk szenvedését látjuk, együttérzünk vele, már csak azért is, mert önzők is vagyunk és arra gondolunk, hogy holnap mi fekhettünk az ő helyén. De még ennél is fontosabb az, hogy miért látjuk a kórházat, valami „komor” intézménynek. Mivel a régebbi kórház valami sötét, karbolszagu nem egészen esztétikus látvány volt, ahol minden az elmúlásra emlékeztetett. A „tulvilág előszobájának” tünt minden régi kórház, ahonnan inkább a temető felé intett a végzet, mint az élet bármily keserves, de örömeiket nyújtó boldogsága felé.

De hol vagyunk ma már ettől a szomorú hangulattól? Lehet, hogy vannak még valahol messzi vidéken amolyan „ispotályok”, de erre mifelénk már óriási változások ment át a kórház, mint intézmény.

Hygia görög isten nem is tudta, hogy nevében milyen metamorfózisra fog átesni az emberiségnek az a különben elég szomorú intézménye.

Mindezek a gondolatok akkor rajzoltak fel bennünk, mikor átléptük az oradeai Zsidó Kórház kertjének kapuját. Már maga a bejárat is meglepő, mert csaknem 100 esztendő után került új helyre a kórház kapuja azáltal, hogy elkészült néhány hónappal ezelőtt az új szárny, amelyet páratlan áldozatkészséggel a kórházat fenntartó Szentegylet építtetett, a nagy amerikai filantrópnak, a Herskovits-családnak újabb adományával, amely az évek folyamán csaknem három millió leire emelkedett. De áldozatkészséget tanúsított az oradeai zsidóság is, amikor a napi deficiten túl, ahhoz is módott adott a kórházat fenntartó Szentegyletnek, hogy a mai rendkívül nehéz helyzetben, újabb bővítéseket eszközöljön.

MI TETTE SZÜKSÉGESSE AZ ÚJ SZÁRNY ÉPÍTÉSÉT ÉS MILYEN CÉLT SZOLGÁL?

Már évtizedek óta nagy probléma volt, hogy benn a kórház épületében van a felvételi iroda, az ambulancia, ott voltak az orvosok szobái, a laboratórium és egyébek. Természetesen a betegfelvétel, az ambulancia sok lármát okozott és ezzel a betegek nyugalma nem volt teljes. Az orvosi szobák és laboratórium hat kitűnő szobát foglaltak el, ahová elsősorban betegek elhelyezése vált lehetővé azáltal, hogy az új szárny felépült. Sokszor előfordult, hogy jól fizető betegek azért nem mentek a zsidó kórházba, mert nem volt helyük. Már pedig létérdeke a kórháznak, hogy minél több jól fizető beteg legyen, mert hiszen, tulajdonképpen az ezek által eszközölt fizetések teszik lehetővé a sokezer teljesen szegény zsidó betegek ingyenes gyógykezelését. De volt még egy rendkívül nagy hiányosság. A szülde legfontosabb funkciója az, hogy a zsidó gyermekek cirkumciziója megtörténhessenek, amelyre bizonyos intézmények nem adnak módot. Ennek az aktusnak is hygienikus körülmények között kell megtörténnie, azonkívül, hogy jobbmódu szülők kellő keretet is akarnak adni, ennek a rendkívül fontos rituális aktusnak.

Mindez egycsapásra kellő megoldást nyert az új épületszárnyban. Már az ajtónál kelleme meglepetés éri az embert. Derűsen, izlésesen kifestett (és nem meszelt) falak, a világos és tisztá padahelyiségek, amelyek

zaja és el nem kerülhető tárgyalásai kívül esnek a tulajdonképeni kórház területén. Itt van rögtön baloldalt a nagy „szülde-terem”, amelynek formája a körbenfutó gyönyörű ablakos, azonnal érezteti és kihangsúlyozza a célt, amelynek érdekében építődött. Megjegyezni kívánjuk, hogy itt lesznek megtartva az orvosi előadások és betegbemutatók is az orvosok számára, ami egy modern kórháznak szintén fontos kellék. Csinos lépcsőház vezet az emeletre. De mielőtt még felmennék, benézünk a laboratóriumba, ahol elhelyezték a szívvizsgáló gépet, amelyet egy évvel ezelőtt szerzett be a kórház, itt vannak a vizsgálathoz szükséges egyéb egészen modern eszközök és itt van dr. Molnár Vilmos igazgató főorvosnak szobája is.

Az emeleten egymás mellett sorakoznak a segédorvosi szobák, azonkívül a gondnoknő szobája és azoknak a jobbmódu idősebb embereknek, akik nagyobb alapítvány révén elhelyezést keresnek a kórházban, illetőleg a vele kapcsolatos aggodalmakban. Itt most két nagyon csinos hófehér szobában helyezték el azt a két idősebb asszonyt, akik öregségük magányát boldogan cserélték fel ezzel a mintaintézménnyel, ahol központi fűtés, nagyszerű ellátás, állandó orvosi felügyelet pótolja illetőleg nagyszerűen helyettesíti a hideg magányt, ameyben élniök kellene. Az egyik asszony például házában kívül teljes ezüstkészletet is a kórháznak átadkozta és ebédelőberendezését, öv. Berger Lajosné az illető, akinek ezüstjeivel és porcellán szervizével terítenek minden egyes szüidéhez, ami csak emeli a kórház színvonalát.

Rendkívül ügyesen oldották meg a kapcsolatot az új szárny és a kórház között. Az emelet magasságában egy átjárót építettek, aminek megtekintésénél eszünkbe jut velencei Doge-palota „sójakok hidja”. Akit felvesznek és beteg, vagy az operációs asztalra is kell kerülnön, azoknak át kell menni, ami bármily napsugaras állapotban a percben számukra a ponte de isopiri-jává változik át.

Az összbemutató kitűnő és a széles nyitott terraszról egy teljesen modern most rendezés alatt álló gyönyörű parkra nyílik a kilátás, ami feltétlenül szanatórium benyomását teszi a szemlélőre. Meg kell jegyeznünk azt is, hogy az új szárny külön központi fűtéssel rendelkezik, amely meglevő fluktuációján alapszik, míg a kórháznak egy nemrégiben milliós költséggel épített központosított ellátása van.

Látogatásunk napján 9 fizető beteg volt, akik 60—150 lej napi ellátást fizettek, 26 beteg kedvezményes áron 25—50 lej és 24 beteg teljesen ingyenes volt. 68 százalék volt a zsidó és 32 százalék a más nemzetiségű. Csak egy kiragadott szám ez, amelyhez az év többi napjai is csaknem mindenben hasonlatosak. És még egy szám: ez szól azoknak, akik „feneketlen zsák”-nak hiszik a kórházat: ezen az egy napon a deficit 3049 lej volt, ennivel több volt a kiadás, mint a bevétel és nem nehéz kiszámítani, hogy ez több mint egy millió lejre rúg fel évente.

AKIK AZ ÉLEN ÁLLNAK!

A kórháznak igazgató főorvosa: dr. Molnár Vilmos. Páratlan agilitással, önzetlenséggel és odaadással intézi a kórház ügyeit. Az, hogy ma a kórház a szó legszorosabb értelmében európai nyitottságban neki köszönhető. Ő az, aki mindig modernizál, ő az, aki folyton az új műszereket, az

orvosi segédeszközök szaporítását tartja szem előtt. Méltó partnere dr. Elidsz Ernő operátor főorvos, aki a danzigi óriási kórházat hagyta ott a zsidókórház kedvéért, aki a legkitűnőbb külföldi orvosprofesszorok asszisztense és tanítványa volt és ma már országoshírű operátor. A nőgyógyászati osztályt dr. Markovits Pál kiváló nőgyógyász főorvos vezeti, kitűnő helyettese dr. Bársony Vilmos nőgyógyász. Azonkívül állandóan 3—4 segédorvos dolgozik a kórházban, mint állandó bennlakó orvosok.

Az irodát mintaszerűen: Braun Fülöp főgondnok látja el, aki hosszas prakszisa alatt ugy a kórház vezetőségének bizalmát, mint a közönség szeretetét a legosztatlanabbul kivívta magának.

A kórház fenntartó Szentegylet vezetősége Leitner Lázár szentegyleti elnökkel, az élen a leggondosabban s a legszeretetteljesebben látják el azt a nehéz feladatot, hogy míg egyik kezükkel állandóan építenek és invesztálnak, másik kézzel, amiért szegény betegek nagymértékben igénybeveszik a kórházat a folytonos deficit eliminálásán dolgoznak. Munkatársai Deutsch Ignátz, Gellisz Gyula és még számosan.

Nagymértékben elősegíti a kórház prosperitását a „Teala” kórház támogató egyesület, amely társadalmi uton évente csaknem fél millió leit szerez meg és ad át a kórháznak, annak fenntartását ezzel orosz lánrészben elősegítve. Elnöke: dr. Adorján Emil ügyvezető elnöke Sebők Béla, aki nagy agilitással látja el nehéz feladatát.

Mindent rezümálva az oradeai kórház a legutóbbi 15 évben többet fejlődött, mint egy évszázad alatt összesen és köszönhető ez a rendkívül rátermett orvosi karnak a Szentegylet áldozatkészségének, a „Teala” agilitásának és a zsidó nagyközönség páratlan jószívének, amely mindenkor ott áll, amikor kell a szegény nyomorult betegeknek.

Még csak egyet: most készül a kórház egy teljesen modern Röntgen beszerezni a meglévő helyére, amivel azután az orvostudomány mai állása szerint tökéletes lesz a kórház felszerelése.

— Wizo estély. F. hó 21-én, kedden este a Wizo nivós kulturstélyt rendez a Sfatul Negustoresc (Fészek Klub) helyiségében, melynek keretében Danzig Hillel a zsidó humorról fog előadást tartani. Házisasszonyok lesznek: Faragó Miksáné, Löbl Leopoldné, dr. Molnár Vilmosné, dr. Pollák Kálmáné, Spitz Sándorné, Szilágyi Ernőné, dr. Timár Miksáné, Ullmanné Sch. Magda. Házikisasszonyok: Goldhammer Duci, Guttmann Vera, Hoffmann Erzsébet, Kun Rózsi, Markovits Illi, Rácz Böske, Rosenberg Olga.

— Orvosi hír. Dr. Deutsch Elemér belgyógyász orvos rendelőjét áthelyezte Str. Gen. Mosoiu 14 szám alá. Rendel délelőtt 10—11-ig és délután 3—5 óráig. Telefonja: 550.

Szövet

szükségletét szerezze be bizalommal

Havas és Grünfeld

posztónagyáruházában
Oradea, Piața Regina Maria 1.
ENGROS! DETAIL!
Legfinomabb minőségek! Legolcsóbb árak!

! egmodernebb legolcsóbb,

„Standard”

vasbutorgyár
Str. Aurel Lazar 10.
(fogházmuhely)

Hétről-hétre

Kaunas. A litván belügyminiszter, igazságügyminiszter és Kowno polármestere együttesen nyilatkoztak, hogy az antiszemita kereskedők „Versliniki” nevű egyesületének működését elítélik és nyilatkoztak arról, hogy minden polgárt egyforma jogok illetnek meg Litvániában.

Jeruzsálem. A napokban rendkívül nagy sikerrel vendégszerepelt Palesztinában a híres pesti vak pianista, Ungár Imre, aki legutóbb Erdélyben is nagy sikerrel vendégszerepelt. Bachot, Mozartot játszott és Beethoven utolsó szonátáját és legfőbb műsordarabját Chopin prelűdöket. A palesztinai sajtó nagy lelkesedéssel ír a fiatal vak zongoristáról.

Wien. A bécsi hitközségben nagy izgalom közt tárgyalták az 1936 évi január-februári provizorikus büdzsét, amelyet dr. Löwenherz pénzügyi referens adott elő. A költségeloirányzatot megszavazták, a kisebbség különvéleményt adott be a megszavazás ellen.

Nordhausen. (Némeország.) Itt letartóztattak két zsidót, akiket azzal gyanúsítottak meg, hogy vétettek az árjatorvények ellen, mint fagyalmazók. A berlini büntetőkamara egy 29 éves árjait ítélt el egy évi és három hónapi fogházra, mert viszonyt folytatott két éven át egy zsidó nővel.

Berlin. A nagy hitközség elhatározta, hogy 2000 márkát adományoz annak a koloniának a létesítéséhez, amelyet Miss Henrietta Szold nevére fogtak elnevezni és amelynek felállítását folyamatban van.

Varsó. Az ezévi Pen-klub díját, amelyet a legjobb lengyel fordításra tűztek ki, a bíráló bizottság Julian Tuwim nevű zsidó írónak ítélte oda, mert lefordította Puskin „Erelovas” című művét.

Saloniki. A napokban megalakult a zsidó és nemzsidó notabilitások közreműködésével a salonikii kereskedelmi kamara égiszé alatt, mint annak alosztálya, a görög-palesztinai osztály.

Krakko. Azechow községben Lewkóvics kereskedő üzletébe ismeretlen tettes bombát dobott. A robbanásnál a tulajdonos leánya lábát törte, felesége pedig idegsokkot kapott. Alapota válságos. A berendezés összetört. Négy embert letartóztattak, akik alaposan gyanúsíthatók a tett elkövetésével. — Radomban kétheti nyomozás után letartóztattak 24 nemzeti demokrata pártához tartozót. Egyet közülök a koncentrációs táborba vitték.

Banska-Bystrica. Február 18-tól 24-ig Besztercebányán lesz megtartva a zsidó téli olimpiás. Eddig több mint 300 zsidó sportoló jelentette be részvételét.

London. Ramsgate angol vidéki városban van a Montefiore kastély, amelynek terméit most muzeummá alakítják át. A kastély parkjában van eltemetve Montefiore Mózes. Ebben a kastélyban háromszor volt látogatóban Viktória angol királynő és hetekig lakott itt lord Beaconsfield miniszterelnök. — Az Agudasz Jisroel politikai komitéja elhatározta, hogy a harmadik Knessio Gedault (Aguda világkongresszust) 1937 elején Jeruzsálemben fogják megtartani.

Varsó. Az egykori lengyel miniszterelnöknek, Vitosnak elnöklése alatt országos konferenciát tartott a lengyel parasztpárt (néppárt), amelyen egy rezolúciót fogadtak el az antiszemitizmus ellen. Egyidejűleg határoztak olyirányban is, hogy a zsidókérdés megoldását olyképpen képzelték el, hogy egyrészt kivándorol Palesztinába, a zsidók elleni további harcot pedig a szövetségek fejlesztésében látják. — Maria Moscicka, a köztársaság elnökének felesége a napokban fogadta Leon Levitet és Maximilian Fryde bírót, akik a lengyel-palesztinai kereskedelmi kamara megbízásából a palesztinai „Pardess” társaság 100 láda narancsát juttatták el az elnöknek, hogy azt a lengyel szegény gyermekek és betegek között ossza szét.

Szerkesztői üzenetek

G. F. A Jaarot Hakarmelre vonatkozóan szíveskedjen gondosan elolvasni lapunk belsejében megjelent cikkünket. A 6000 dunamos területet Joseph Löwy et Co. és Philipp Mayer et Co. haifai cégek vették meg egy gazdag arab családtól. Tudomásunk szerint erdélyi zsidók is vásároltak Jaarot-parcellákat. A haifai cégeknek romániai megbízottja: Max König Bucuresti, B-dul Domnitei 49. Szíveskedjen ide fordulni részletes felvilágosítás végett.

Turdai előfizető. Nem akarunk mi minden kákn csomót keresni. Hiszen, ha minden „csomót” megnéznénk akkor mit csinálna az a szőnyegszövőde, amely szombaton is vigan dolgozik a turdai hitközség épületében, az orth. zsidó nagytemplom udvarán. Egyik helységben lakik a főrabbi, a másikkban „csomóznak” szombaton. Ugyehár nem kell mindent megírni. És ha igen? — kérdezheti Ön. Akkor jönne egy girem-górem válasz, mint például az, amit a hivatalos lap válaszol legutóbb. Például a pészachi cukornál azt irtuk, hogy 3-4 lei az, amit az irda keres. Erre jön a dörgedelmes válasz: nem 3-4 lei, hanem 1-3 lei a kereset. Kérdezzük Öntől és magunktól, milyen messzi van az 1-3 lei az általunk irt 3-4 leitől? Olyan messze, mint az általunk írottak a való igazságtól! Már pedig az igazság, ha kimondják rendszerint nagyon fáj — még a hivatalosnak is, ott Turdán, a szombati szőnyegszövőde tőszomszédságában.

Halálozás

Csütörtök reggel iragikus körülmények között váratlanul elhunyt dr. Hoffmann Miksa lipovai főrabbi a harmincnyolc éves rabbi hét-ötön fájdalom lepte meg és a lipovai közközházba szállították. Az operátor-őorvos távolléte miatt azonban csak csütörtök reggel hajthattak végre műtétet rajta. Az operáció után párorára dr. Hoffmann meghalt. Halálával a fiatal rabbinemzedék egyik legtehetségesebb tagja távozott az élők sorából. 1933-ban toglalta el a rabbiszéket és azóta a lipovai és környéki zsidóság körében nagy szeretetnek és népszerűségnek örvendett. A cionista és egyéb zsidó mozgalmak lelkes híve volt. A temetés a templomból indult. A koporsónál dr. Singer Jakab timisoarai főrabbi beszélt, majd az összes felekezetek papjai tartottak emlékbeszédet. Schulsohn caranschesi rabbi után Vermes Ernő a Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke bucsuzott a cionista gondolat harcosától. A sírhoz az egész környék zsidósága és a nemzsidó lakosság ezrei vonultak ki. Itt Katz Salamon főkantor énekelte az El mole rachamimot fiatalon elhunyt főrabbi fölött.

Rövid szenvedés után meghalt Clujon Friedmann József szállító, aki a város zsidóságának ismert alakja volt. Friedmann tevékeny részt vett a Chewra vezetésében. Halála kiterjedt és előkelő rokonságot döntött gyászba és általános részvételt keltett. Friedmann József 60 éves volt. Vasárnap temették a cluji ortodox Chewra székházából Friedmann Józsefet. Glasner Akiba főrabbi bucsuztatója után, Nicolai Dragan polgármester, egyetemi tanár mondott megindító gyászbeszédet. Candrea professor Lepadatu miniszter nevében bucsuzott a halottól, majd dr. Buzea alpolgármester, Andrea ezredes, mint a szállítószövetség elnöke és dr. Nistor volt alpolgármester mondtak hatásos beszédeket. A nyitott sír előtt Mózes Károly városi tanácsos méltatta az elhunyt kiváló egyéniségét.

Roma. Prof. Attilio Mario Levi, zsidó történelemtudós egy nagy munkát jelentetett meg, amelyben a régi Róma imperialista politikájával foglalkozik. Előszót a műhöz De Vecchi irt, az olasz közoktatásügyi miniszter.

NYOMATOTT
PASZTOR EDE CÉG KÖRFORGÓGÉPÉN
ORADEA.

Zsidó humor

SZIVESSÉG...

Reb Zálmen elmegy a helyi takarékpénztárba és megkérdezi, hogy kaphatna-e százezer lei kölcsönt.

— Hogyne — mondják neki — csak egy jó aláírás kell.

— Egy jó aláírás? A rabbi jó lesz?

— Hogyne. A rabbi aláírása jó lesz.

Reb Zálmen elmegy a rabbihoz és elmondja, hogy kaphatna százezer lei kölcsönt a banknál, ha a rabbi aláírna neki.

— Nagyon szívesen — mondja a rabbi — de tulajdonképpen miért mész te a takarékpénztárhoz, ha neked kölcsön kell, én is nagyon szívesen adok.

— Igen? A rabbi is ad?

— Hogyne. Ha a takarékpénztár aláír NEM GONDOLHATOTT MÁST

Egy moszkvai villamoson két zsidó ül egymás mellett. Az egyik hirtelen minden átmenet nélkül mormogni kezd:

— Ronda kormány.

A másik ijedten megböki, de ez nem hagyja magát zavartatni és most már hangosabban mondja:

— Ronda kormány.

— Te, az Ég szerelmére, még bajod lehet.

— Ronda kormány — harsogja az most már még hangosabban.

Erre a szomszédos padról feláll egy ember, odamegy hozzá és így szól:

— Titkosrendőr vagyok, letartóztatom.

— Miért kérem?

— Mert azt mondta, hogy a kormány ronda.

— Bocsánat, én ezt nem a mi kormányunkra gondoltam.

— De igenis, maga a mi kormányunkra gondolta, mert ilyen ronda kormány sehol a világon nincs.

EGYSZER FENT, EGYSZER LENT.

— Hogy megy a sora fiának Tel-Avivban?

— Egyszer fent van, egyszer lent.

— Hogyan?

— A fiam egy nagy hotelnek a liftkezelője.

ROTHADT ÉRVEK

Varsóban egy népgyűlésen az egyik választási szónoknak valami lágy dolgot vágnak a fejéhez.

— De uraim! — kiált a szónok méltatlankodva az ellenzék felé — ezek igazán rothadt érvek...

A TALMI BÖLCS

A pozsonyi templomban egy tóratudatlan ember a fejére huzta a taliszt, amint az csak tudósoknak dukál. A község tagjai felháborodtak ezen az eljáráson. Grosz rabbi, aki szellemességéről volt híres, odalépett hozzá és nyájas hangon így szólt hozzá:

— Ha kend, reb Mose, a taliszt a fejére huzza, úgy kend bizonyára nagy tudós. De egy tudósnak azt is tudni kell, hogy egy amhoorecnek az ilyesmi nem jár...

UGYANAZT MONDTÁK

— Ma két orvosnál voltam, mind a kettő ugyanazt mondta.

— Mit mondtak?

— Azt, hogy adjak tiz zloty előleget.

JÖJJÖN MÁSKOR

— Ahova csak megyek, mindenütt azt mondják, jöjjön máskor.

— Annyira kedvelik?

— Én több zsidó egyesület pénzesze-dője vagyok...

HÁTULRÓL

R. Eizikl Charif, az éleseszű, pénteken délután a fürdőben ült és mosakodott a közelgő szombat tisztelésére. Valaki hátulról közeledett és összetévesztette őt valamelyik barátjával, nagyot ütött a hátára. R. Eizikl hátrafordult. Az illető remegve kiáltott fel:

— Bocsánat, rabbi, nem tudtam...

— Se baj — nevetett R. Eizikl — hátulról nem vagyok rabbi...